E. T. A. Hoffmann
Urciorul de aur

Capitolul I

Nenorocirile studentului Anselmus. - Tutunul igienic al directorului-adjunct Paulmann

Si şerpoaicele verzi-aurii.

In ziua de Înălţarea Domnului, pe la trei după amiaza, un tânăr intra in fuga in Dresda pe la Poarta Neagra si nimeri cu picioarele drept in coşul cu mere si plăcinte pe care le avea de vânzare o

baba urâcioasa. Merele si plăcintele care mai scăpaseră nesfărâmate se împrăştiară in toate părţile si copiii de pe strada îşi împărţiră veseli prada pe care le-o aruncase domnul grăbit. La strigatele cumplite ale babei, precupeţele îşi lăsară tarabele cu plăcinte si rachiu, înconjurară pe tânăr si îl ocărâră care mai de care cu vorbe grosolane, aşa incit el, mut de necaz si de ruşine, întinse punga mărunţica si nu prea plina pe care baba o lua hulpav si o baga repede in buzunar. Cercul strâns in jurul lui se desfăcu si in vreme ce tânărul se repezi sa plece, baba striga după el: "Da, da, aleargă tu, fiu al Satanei... in cristal ai sa cazi in curând, in cristal!" Vocea stridenta si cârâitoare a babei avea ceva înfiorător, aşa incit trecătorii amuţiră uluiţi si râsul care se răspândise se potoli dintr-o data.

Studentul Anselmus (caci tânărul nu era altul decât el) se simţi, desi nu înţelegea deloc vorbele ciudate ale babei, cuprins fara sa vrea de groaza si el îşi înaripa si mai mult paşii ca sa scape de privirile pe care le îndreptă asupra lui mulţimea curioasa. In timp ce îşi făcea loc printre trecătorii îmbrăcaţi de sărbătoare, el auzi şoptindu-se pretutindeni in jurul lui:, Bietul băiat... Blestemata de baba!" Vorbele misterioase ale babei, dăduseră in chip ciudat, acestei aventuri caraghioase o

întorsătură tragica, aşa incit lumea se uita acum cu compătimire la tânărul pe care mai adineauri nu-l lua nimeni in seama. Din pricina chipului lui armonios, mai expresiv datorita pasiunii stârnite de minie, si a staturii lui zvelte, femeile ii iertau tânărului neîndemânarea si hainele lui care erau in afara oricărei mode. Fracul lui verzui era, într-adevăr, astfel tăiat, ca si cum croitorul care-l croise ar fi cunoscut tăietura moderna numai din auzite, iar pantalonii de atlas negru, bine păstraţi, dădeau întregului costum un stil profesoral cu care insa mersul si ţinuta nu se potriveau de loc.

Când studentul ajunse la capătul aleii care duce spre "Baia lui Linke", abia mai putea sa răsufle. Fu nevoit sa meargă mai încet. Dar nu îndrăznise sa ridice ochii de la pământ fiindcă mereu vedea jucând in jurul lui merele si plăcintele iar privirile prietenoase ale fetelor ii păreau numai reflexul râsetelor răutăcioase de la Poarta Neagra. Astfel ajunse la intrarea Băii. Oameni după oameni in haine de sărbătoare intrau înăuntru. Se auzea dinauntru muzica alămurilor si mulţimea vesela a oaspeţilor se făcea tot mai zgomotoasa. Tânărului student Anselmus mai că-i veniră lacrimile in ochi. Ziua Înălţării fusese pentru el totdeauna o sărbătoare deosebita aşa ca vroise si el sa se cinstească

măcar cu o jumătate de porţie de cafea cu rom si o sticla de bere tare si, ca sa poată benchetui cum trebuie, luase la el mai multi bani decât ii era îngăduit si posibil. Si acum, fatalul pas in coşul cu mere îl făcuse sa piardă tot ce avusese la dânsul. Cafeaua, berea tare, muzica, fetele frumos îmbrăcate, in sfârşit, toate plăcerile visate - nici pomeneala nu mai era de ele. Anselmus se strecura încetişor deoparte si se îndrepta spre malul Elbei, care era pustiu. Găsi un loc cu iarba sub un soc crescut din zid, se aşeză jos si îşi umplu pipa cu tutunul igienic pe care i-l dăruise prietenul lui, directorul-adjunct Paulmann. Lângă el plescăiau si foşneau valurile gălbui ale Elbei; peste apa, Dresda îşi ridica mândră turnurile albe pe cerul vaporos care se apleca peste câmpiile înflorite si pădurile înverzite proaspăt, iar in zările adânci si viorii, munţii cu vârfuri ascuţite vesteau îndepărtată pădure boema. Anselmus, insa, cu priviri posomorite sufla nori de fum in aer. Îşi dădu in sfârşit drumul necazului, spunând:

- Drept este, zău, ca am fost născut numai pentru nenorociri. Ca n-am nimerit niciodată bobul din plăcintă, ca la risca am greşit totdeauna, ca felia de pâine mi-a căzut totdeauna din mina pe partea unsa cu unt, despre toate necazurile astea nu mai vorbesc. Dar nu-i oare o fatalitate cumplita

ca atunci când in sfârşit am ajuns si eu student, a trebuit sa fiu si sa rămân un biet pârlit? Ma îmbrac eu vreodată cu o haina noua fara sa mi-o pătez imediat cu grăsime, sau sa mi-o rup într-un cui? Salut eu vreodată un consilier sau o cucoana fara să-mi zvârl pălăria cit colo, sau fara sa alunec si sa ma împiedic de-i mai mare ruşinea? N-am păţit-o oare la fel in ziua aceea de târg, la Halle, când am cheltuit câţiva groşeni pe oale sparte si asta numai fiindcă dracul ma îndemna mereu sa, merg tot de-a dreptul înainte ca flamingii?

Am ajuns eu vreodată la timp la şcoală sau oriunde eram trimis? Nu-mi slujea cu nimic ca ieşeam de acasă cu o jumătate de ceas mai devreme si stam in fata uşii cu mina pe clanţa la ora exacta, pentru ca deodata Satana îmi vărsa un lighean de apa in cap sau ma făcea sa ma lovesc de careva care tocmai ieşea din casa, aşa incit intram in tot felul de încurcături si întârziam totdeauna. Ah! Ah! Unde sunteţi, frumoase visuri de fericire viitoare, când credeam ca am sa pot ajunge aici măcar secretar intim? Dar oare steaua mea cea rea nu m-a învrăjbit si cu cei mai buni protectori pe cari i-am avut? Stiu ca consilierul intim, către care am o recomandaţie, nu poate suferi parul tăiat

scurt; frizerul, cu multa osteneala, îmi fixează la ceafa un conci minuscul, dar la cea dintâi plecăciune pe care o fac, panglica blestemata se desprinde si un căţel care tot mi se baga in picioare aduce ţanţoş consilierului conciul. Eu, speriat, ma reped după el, si ma răstorn peste masa la care consilierul tocmai lucra luându-şi cafeaua cu lapte, aşa incit ceştile, farfuriile, călimara, farfurioara cu nisiparniţa de uscat cerneala se răstoarnă si un val de cafea si de cerneala se împrăştie peste raportul scris proaspăt. "Eşti nebun, domnule! Urla consilierul furios si ma da pe usa afara... La ce-mi slujeşte ca directorul Paulmann a făgăduit că-mi găseşte post de copist? Steaua mea cea rea care ma urmăreşte mereu are sa se opună cu siguranţă... Si astăzi chiar?... Voiam si eu sa serbez in linişte ziua asta, voiam. si eu sa petrec putin. As fi putut fi eu ca oricare alt client la "Baia lui Linke" si sa spun ţanţoş: "Băiete! O sticla de bere tare, dar sa fie din cea mai buna!" As fi putut sa stau până seara târziu lângă vreo masa cu fete frumoase si bine îmbrăcate. Sunt sigur ca as fi prins curaj si as fi devenit cu totul alt om. Ba as fi ajuns până acolo ca, daca vreuna din ele ar fi întrebat: "Oare cit o fi ceasul?" sau: "Oare ce cântă muzica?", eu as fi sărit fara să-mi răstorn paharul si sa ma împiedic de scaun; si înaintând câţiva paşi si înclinându-mă: "Permiteţi-mi, domnişoară, sa va servesc, e uvertura la Zâna

Dunării" sau: "E şase fara doua minute". Ar fi putut oare cineva să-mi ia asta in nume de rău? De loc. Fetele s-ar fi uitat una la alta zâmbind ştrengăreşte, aşa cum se întâmplă de obicei când ma învrednicesc sa arat ca si eu cunosc tonul lumii bune si ca stiu cum sa ma port cu cucoanele. Si când colo, Satana ma împinge in blestematul de cos cu mere, aşa ca acuma trebuie sa stau singur si să-mi fumez tutunul igienic...

Aici studentul Anselmus fu întrerupt in monologul lui de un murmur si de un foşnet ciudat care se ridica chiar de lângă el din iarba, apoi îndată se auzi in crengile si frunzele socului întinse deasupra capului lui. Părea, când freamătul vântului serii printre frunze, când hârjoana de păsări care printre ramuri îşi lovesc in zbor jucăuş aripioarele. Apoi se auzi o şoaptă si un zumzet, parca florile ar fi zăngănit ca nişte clopoţei de cristal. Anselmus asculta mereu. Si deodata, nici el nu stiu cum, şoaptele, freamătul si clinchetul se prefăcură in vorbe domoale, pe jumătate stinse:

"Uşor si repede alunecând... uşor si repede ne strecuram... printre ramuri, printre flori, ne

furişăm si şerpuim, ne avântam, ne-ncolăcim... Surioara, surioara, avântă-te sclipind uşoară... uşor si repede... in sus... in jos... Soarele de seara raze răspândeşte... vântul serii şuşuieşte... roua răcoreşte... florile cânta... Noi limbile le fluturam, cu florile si crengile cântăm... Curând si stelele lucesc... trebuie sa ne scoborâm... uşor si repede alunecând, surioara, şerpuim, ne furişăm, ne strecuram, ne legănăm, ne-ncolăcim..."

Si vorbele fara sir urmau mereu. Studentul Anselmus se gândi: "Nu-i nimic altceva decât vântul serii care astăzi şopteşte cuvinte de neînţeles. Chiar in aceeaşi clipa se auzi, insa, deasupra capului sau ca un sunet de zurgălăi de cristal. Anselmus se uita in sus si văzu trei mici şerpoaice cu trup strălucitor de aur verde care se încolăciseră pe crengi si îşi întindeau acum capetele către soarele ce sta sa apună. Si iar se auziră şoaptele si vorbele de adineauri si şerpoaicele alunecau si se strecurau in sus si in jos printre frunze si ramuri, si tot mişcându-se ele mereu, părea ca socul scutura mii de smaralde sclipitoare printre frunzele întunecate. "Acestea sunt razele soarelui printre frunze", îşi spuse Anselmus, dar deodata clopoţeii răsunară iar si el văzu cum o şerpoaică îşi întinse căpşorul

spre el. Simţi ca un curent electric prin toate mădularele, cutremurat se uita in sus si văzu cum doi ochi frumoşi, albaştri întunecaţi, îl priveau plini de un dor nespus, aşa incit un sentiment nemaicunoscut de fericire adâncă si de adâncă durere ii umplu până la plesnire pieptul. Si in timp ce el plin de o arzătoare dorinţa se uita mereu in cei doi ochi frumoşi, clopoţeii sunau tot mai puternic in dulci acorduri de flăcări, in joc de mii de fire aurii. Socul stufos îşi clătină crengile si spuse: "Ai stat la umbra mea, mireasma mea te-a învăluit, dar tu nu m-ai înţeles. Limba ce-o vorbesc e mireasma, atunci când dragostea o aprinde". Vântul serii trecu si spuse: "Ţi-am mângâiat tâmplele, dar tu nu m-ai înţeles. Limba ce-o vorbesc este adierea, atunci când dragostea o aprinde". Razele soarelui străbătură prin nori si lumina străluci ca in vorbe: "Te-am poleit cu aur fierbinte, dar tu nu m-ai înţeles. Limba ce-o vorbesc e văpaia, atunci când dragostea o aprinde."

Si in timp ce se scufunda tot mai mult in lumina celor doi ochi frumoşi, dorul lui se făcu tot mai mare, si tot mai arzătoare dorinţa. Totul se agita si se frământă, ca trezit la o viaţă vesela. Florile împrejurul lui răspândeau miresme si parfumul lor era ca un cântec minunat a mii de glasuri de flaut si ecoul cântecului lor era dus până departe de norii aurii plutind in amurg. Dar când cea din urma

raza de soare dispăru repede după munţi si amurgul îşi arunca valul peste lume, o voce aspra si adâncă striga, ca dintr-o mare depărtare:

- Hei, hei, ce-i şopotitul si foşnetul asta? Hei, hei, cine caută razele după munte?... Destul soare si destul cântec!... Hei, hei, prin frunze si iarba... prin iarba si apa! Hei, hei! Jo... o... os!... Jo... o... os!..."

Vocea dispăru ca in murmurul unui tunet îndepărtat si clopotele de cristal se sfărâmară într-un dezacord strident. Totul amuţi si Anselmus văzu cum cele trei şerpoaice se furişară sclipind prin iarba către fluviu. Cu un fâsâit uşor se aruncări in Elba si deasupra valurilor, acolo unde se scufundaseră, se aprinse un foc verde care aluneca pieziş către oraş si se topi cu încetul.

Capitolul II

Cum studentul Anselmus fu luat drept beat si nebun. - Drumul peste Elba. - Aria de bravura a capelmaistrului Graun. - Coniacul lui Conradi si precupeaţa brronzata.

- **M**i se pare ca domnul nu-i in toate minţile! Spuse o burgheza cumsecade care întorcându-se de la plimbare cu familia, se oprise acum cu braţele încrucişate si se uita la ciudatele gesturi pe care le făcea studentul Anselmus. Acesta cuprinsese in braţe trunchiul socului si striga mereu către ramurile copacului:

- O, numai o singura data mai stralucitti, voi, şerpoaice mici si aurii, numai o data sa mai aud glasurile voastre de zurgălăi! Numai o data uitaţi-vă la mine, voi, ochi adânci si albaştri, numai o data si după aceea pot sa mor de durere si de dor!

Si Anselmus, spunând acestea, ofta si gemea dureros din adâncul pieptul si zgâlţâia de zor si nerăbdare socul care insa, in loc de răspuns, foşnea încet si uşor din frunze părând astfel că-şi bate joc de durerea studentului.

- Domnul asta nu-i in toate minţile, spuse cucoana, si lui Anselmus i se păru ca e trezit dintr-un vis adânc sau că-i toarnă cineva apa rece in cap ca sa se trezească brusc. Văzu acuma limpede unde era si îşi aminti cum o vedenie ciudata il ademenise si il făcuse chiar sa vorbească

singur. Se uita uluit la cucoana si îşi lua de jos pălăria cu gând sa plece de acolo cit mai rcpede. Tatăl familiei venise in vremea asta si el mai aproape si, după ce pusese jos copilul pe care il dusese in braţe, privise si ascultase cu mirare, sprijinit in baston, ceea ce făcea si spunea studentul Anselmus. El ridica pipa si tabachera pe care Anselmus le lăsase sa cada si, dindu-i-le, ii spuse:

- Nu va tânguiţi asa de cumplit in intuuneric, domnule, si nu mai speriaţi oamenii, ca doar nu aveţi nimic decât ca ati tras cam mult din păhărel... Eu zic sa va duceţi frumuşel acasă si sa va culcaţi!

Anselmus se simţi foarte ruşinat si scoase un jalnic ah!

- Haide, haide, spuse burghezul, liniştiţi-vă, asta se poate întâmpla oricui si de Înălţare, daca bei de bucurie un pahar prea mult. Asa se întâmplă chiar unui om al lui Dumnezeu... findca domnul e desigur student in teologie... Daca domnul îmi da voie, mi-aş umple pipa cu tutun de-al dumisale, al meu s-a isprăvit.

Burghezul spuse asta când Anselmus toanai voia şi-şi bage in buzunar pipa si tabachera; îşi curata încet si tacticos pipa si începu tot asa de încet sa şi-o umple. Câteva fete veniră si ele din urma si vorbeau acum in şoaptă cu cucoana si chicoteau uitându-se la Anselmus. Acestuia i se părea ca sta pe spini ascuţiţi si cuie înroşite. Îndată ce-şi lua înapoi pipa si tabachera, pleca in fuga. Toate ciudăţeniile pe care le văzuse ii dispărură din minte si el îşi amintea numai ca vorbise sub soc, in gura mare, tot felul de vrute si nevrute, lucru care i se părea cu atât mai groaznic cu cit avusese totdeauna o adâncă antipatie fata de oamenii care vorbesc singuri. "Satana vorbeşte in ei", spunea rectorul lui, si asa credea si Anselmus. Ii era ciuda ca a fost luat drept un student in teologie beat, in ziua de Înălţarea Domnului. Tocmai voia sa cotească pe Pappelallee pe lângă Koselscher Garten, când auzi o voce strigând in urma lui:

- Domnule Anselmus! Domnule Anselmus! Dar pentru Dumnezeu, încotro alergi asa de repede?

Studentul se opri ca pironit locului deoarece era convins ca iar are sa i se întâmple vreo

nenorocire. Vocea se auzi din nou:

- Domnule Anselmus, vino înapoi, te a. steptam aici pe malul apei!

Anselmus abia acum îşi dădu seama ca acel care il striga era prietenul lui, directorul-adjunct Paulmann. Se întoarse iar spre Elba si găsi acolo pe director cu cele doua fiice ale lui si cu registraitorul Heerbrand; tocmai voiau sa se urce cu toţii intr-o barca. Directorul Paulmann pofti pe student si treacă Elba cu el si sa rămână seara la dânsul in locuinţa lui din cartierul Pirna. Anselmus primi bucuros fiindcă se gândea ca in acest chip scapa de soarta cea rea case il urmărise toată ziua.

Pe când treceau fluviul, se întâmplă ca pe malul celalalt, in Parcul Anton, se aprinse un foc de artificii. Rachetele zburau in aer pocnind si sâsâind, stele strălucitoare se împrăştiau in văzduh, împroşcând mii de raze si de flăcări in toate părţile. Anselmus stătea adâncit in gânduri lângă barcagiu, când zări deodata in apa reflexul scânteilor si al flăcărilor care pocneau si se împrăştiau in aer. I se păru ca şerpoaicele aurii înoată prin apa. Toate minunăţiile pe care le văzuse sub soc ii veniră din nou cu vioiciune in minte si din nou il cuprinse dorul adânc, dorinţă arzătoare care ii

cutremurase pieptul cu dureroase delicii...

- Ah, iată-vă iarăşi, şerpoaice mici si aurii! Cântaţi, cântaţi mereu! In cântecul vostru zăresc din nou ochii cei frumoşi, adânci si albaştri... O, acuma iar ati dispărut sub apa!

Asa vorbi studentul Anselmus si făcu o mişcare ca si cum ar fi vrut sa se arunce din barca in valuri.

- Dar ce, ai înnebunit? Striga barcagiiul si il prinse de poala hainei.

Fetele care stătuseră lângă el, ţipară de spaima si fugiră in panea cealaltă a barcii. Registratorul spuse ceva la ureche directorului Paulmann, si acesta ii răspunse cu mai multe vorbe din care Anselmus nu pricepu decât atât:

- Asemenea crize... n-ai observat pina acum?

Imediat după asta directorul Paulmann se ridica si el si se aşeză lângă Anselmus, apoi privindu-l pe acesta cu o expresie serioasa, grava si oficiala, ii lua mina şi-i spuse:

- Cum te simţi, domnule Anselmus?

Anselmus fu cit pe ce şi-şi piardă cunoştinţa, fiindcă in sufletul lui se ridica deodata un cumplit dezacord pe care zadarnic voia şi-l potolească. El vedea acum limpede ca ceea ce crezuse ca e strălucirea şerpoaicelor aurii e numai reflexul focului de artificii din parc. Totuşi, un sentiment nemaicunoscut pina atunci, despre care el singur n-ar fi putut spune daca e bucurie sau durere, ii strânse inima; si in timp ce barcagiul lovea cu lopata apa care încreţindu-se, părea miniata, plescăia si vâjiia. Anselmus desluşi in acest zgomot un murmur tainic:

- Anselmus, Anselmus, nu vezi tu cum mergem mereu înaintea ta? Surioara te priveşte iarăşi... Crede, crede, crede in noi!

Si lui Anselmus i se părea ca vede in reflex trei dungi de văpaie verzuie. Dar când se uita posomorit in apa sa vadă daca au sa răsară ochii cei fermecători din valuri, el îşi dădea seama ca strălucirea apei venea numai de la ferestrele luminate ale caselor de pe mal. Anselmus sta tăcut si in lupta cu sine însuşi. Dar directorul Paulmann rosti si mai tare:

- Cum te simţi, domnule Anselmus?

Studentul răspunse descurajat:

- Ah, draga domnule director, daca ati şti ce lucruri minunate am visat eu cu ochii deschişi, adineauri sub un soc lângă "Baia lui Linke", nu mi-aţi lua-o in nume de rau ca sunt atât de distrat.

- Ai! Ai! Domnule Anselmus, il întrerupse directorul Paulmann, eu te-am crezut totdeauna un tânăr solid, dar sa visezi... cu ochii deschişi sa visezi... si pe urma sa vrei sa te arunci, asa tam-nesam, in apa... asta, te rog sa ma ierţi, n-o fac decât oamenii nebuni...

Anselmus fu foarte tulburat de vorbele tari ale prietenului sau. Veronica, fiica cea mai mare a directorului Paulmann, o fata frumoasa de şaisprezece ani, spuse:

- Dar bine, tata, domnului Anselmus trebuie sa i se fi întâmplat ceva deosebit si dumnealui poate crede numai ca era treaz pe când in realitate a dormit sub soc si a visat tot felul de nebunii care i-au rămas in minte.

- Si, prea scumpa domnişoară, scumpe directore, lua cuvântul registratorul Heerbrand, nu s-ar putea oare ca cineva, chiar treaz fiind, sa se scufunde intr-o anumită stare de vis? Mi s-a întâmplat si mie, intr-o după amiaza la cafea, stând asa scufundat intr-o sumbra apatie, in clipele când are loc de fapt digestia trupeasca si spirituala, să-mi aduc anunţe ca printr-o inspiraţie locul unui document

pierdut si chiar ieri îmi juca in fata ochilor deschişi o scriere titulara latina.

- Ah, draga registratore, replica directorul Paulmann, dumneata ai avut totdeauna o aplecare către *Poeticis* si când ai asa ceva, repede cazi in fantastic si romanţios...

Lui Anselmus ii făcu bine faptul ca ceilalţi se interesau de el in situaţia foarte trista in care se găsea, când putea fi luat drept beat sau nebun. Si, desi se posomorise niţel, observa acum întâia oara ce ochi frumoşi, adânci si albaştri are Veronica, fara ca să-şi mai aducă aminte de ochii minunaţi pe care ii văzuse in soc. De altfei, lui Anselmus ii pierise iarăşi din minte aventura de sub copac. Se simţea acum uşor si vesel. Merse chiar atât de departe cu voia buna si cu îndrăzneală incit, la coborârea din barca, oferi apărătoarei sale Veronica mina si când ea îşi atârnă braţul ei de al lui, el o conduse pina acasă cu atâta îndemânare si cu atât de mult noroc ca nu aluneca decât numai o data si, fiindcă acolo era singurul loc cu noroi din tot drumul, el stropi numal puţintel rochia alba a Veronicăi. Directorul Paulmann nu pierdu din vedere fericita schimbare a lui Anselmus, il îndrăgi din nou si il ruga să-i ierte vorbele tari pe care i le aruncase adineauri.

- Da, adăugă el, avem exemple ca omului ii pot apărea adesea anumite fantasme, care il pot

înspăimânta si chinui. Dar este o boala fizica la care sunt bune lipitorile care, *salva venia*[1], se aplica la şezut, asa cum a demonstrat un învăţat ilustru, mort acuma.

Studentul Anselrnus nu mai ştia nici el acuma daca fusese beat, nebun sau bolnav; in orice caz, lipitorile i se păreau cu totul zadarnice fiindcă eventualele fantasme pieriseră cu desăvârşire si el se simţea tot mai vesel pe măsură ce izbutea sa fie mai curtenitor fata de frumoasa Veronica. Ca de obicei, după masa frugala, se făcu muzica. Anselmus trebui sa se aşeze la pian si Veronica începu sa cânte cu vocea ei luminoasa si clara.

- Scumpa dumnisoara, spuse registratorul Heerbrand, aveţi o voce ca un clopot de cristal!

- Ba asta nu, se trezi deodata spunând Anselmus. Nici nu ştia cum i-a venit sa spună asta. Toţi il priviră miraţi.

- Clopote de cristal răsună in soc minunat, minunat, continua Anselmus in şoaptă.

Veronica ii puse mina pe umăr si zise:

- Ce spui, domnule Anselmus?

Studentul se însenină iarăşi si începu si cânte. Directorul Paulmann ii arunca o privire sumbra.

Registratorul Heeerbrand puse pe pupitru un caiet de note si cântă o arie de bravura de capelmaistrul Graun. Anselmus acompanie totul si un duet pe care il cânta împreună cu Veronica si care era compus de însuşi directorul Paulmann, provoca o buna dispoziţie generala.

Se făcuse acuma destul de târziu si registratorul Heerbrand îşi lua pălăria si bastonul. Directorul Paulmann se apropie misterios de el si ii spuse:

- Nu vrei, scumpe registratore, să-i spui domnului Anselmus, in sfârşit,... ceea ce am vorbit noi mai de mult...

- Cu cea mai mare plăcere, spuse registtratorul Heerbrand si începu, după ce toţi făcură cerc in jurul lui, in chipul următor:

- Este aici un bătrân ciudat si interesant despre care se spune ca ar practica tot felul de ştiinţe oculte. Dar cum astfel de ştiinţe nu exista, eu il consider mai degrabă un cercetător anticar si pe lângă asta un chimist. Vreau sa vorbesc de prietenul nostru, arhivarul Lindhorst. El locuieşte, după cum ştiţi, intr-o casa veche si retrasa si, când nu e ocupat cu serviciul, il găseşti in biblioteca sau in laboratorul lui, unde nu lasa pe nimeni sa intre. El are, pe lângă multe cărţi rare, si o mulţime de

manuscrise in buna parte cu litere arabe, copte sau chiar cu semne care nu aparţin nici unei limbi cunoscute. Pe acestea ar vrea sa le dea la copiat si are nevoie de cineva care sa transcrie cu tus pe pergament toate semnele, dar cu cea mai mare exactitate si fidelitate. Lucrul trebuie făcut la el acasă, sub supravegherea lui. Copistul are masa gratis tot timpul lucrului si Lindhorst il plăteşte cu un taler pe zi. Pe lângă asta mai promite si un cadou frumos daca copiile vor ieşi bine. Orele de lucru sunt in fiecare zi de la douăsprezece la şase. Intre trei si patru e o pauza pentru odihna si masa. Încercările pe care le-a făcut pina acum cu câţiva tineri pentru copierea acelor manuscripte au fost zadarnice si de aceea mi s-a adresat mie ca să-i recomand un desenator priceput. Eu m-am gândit la d-ta, draga domnule Anselmus, flindca stiu ca scrii foarte frumos si in acelalsi timp desenezi foarte bine cu peniţa. Aşadar, daca vrei, pe timpurile astea grele si pina vei căpăta un post, sa câştigi un taler pe zi si pe deasupra si cadoul, du-te mâine la douăsprezece punct la arhivar, a cărui locuinţă o cunoşti desigur... Dar sa te fereşti sa nu faci pete de cerneala; daca pata cade pe copie, atunci trebuie neapărat sa iei totul iar de la început, iar daca a căzut cumva pe original, Lindhorst e in stare sa te arunce pe fereastra, caci e un om mânios.

Anselmus fu cuprins de o adâncă bucurie când auzi propunerea registratorului Heerbrand, deoarece nu numai ca scria frumos si desena cu peniţa, ci chiar era o adevărată pasiune pentru el sa copieze caligrafii complicate si anevoioase. El mulţumi prietenilor din tot sufletul si făgădui ca nu va întârzia a doua zi la amiaza. Toată noaptea, Anselmus nu văzu decât taleri de argint si auzi sunetul lor plăcut. Cine poate lua asta in nume de rau unui biet om care, înşelat in speranţele lui de o soarta rea si capricioasa, trebuia sa economisească fiecare ban si sa renunţe la multe plăceri pe care tinereţea lui le râvnea?

Dis-de-dimmeata el îşi aduna creioanele, penele de corb, tusul chinezesc, pentru ca, se gândea el, arhivarul nu poate găsi materiale mai bune. Înainte de orice, Anselmus îşi alese si îşi puse deoparte capodoperele lui caligrafice si desenele, pentru ca sa le arate arhivarului drept o dovada ca e capabil sa îndeplinească cele cerute de acesta. Totul merse cit se poate de bine; o stea deosebit de fericita părea că-l ocroteşte; cravata fu înnodata cum trebuie din prima data, nici o cusătură nu plesni si nici un ochi nu se rupse la ciorapii de mătase neagra, pălăria nu căzu in praf după ce fusese periata... Pe scurt: la unsprezece jumătate fix, Anselmus, cu fracul lui verzui si cu pantalonii lui de

atlas negru, cu un sul de probe caligrafice si de desene in peniţa in buzunar, stătea in cafeneaua Conradi pe Schlossgasse si bea... unul... doua paharele de coniac fin - pentru ca aici, se gândea el lovindu-se peste buzunarul inca gol, aici vor răsuna in curând taleri de argint. Cu tot drumul lung pina in uliţă singuratica pe care se găsea casa străveche a arhivarului Lindhorst, Anselmus, cu putin înainte de douăsprezece, era in fata uşii. Stătea si se uita la frumosul ciocan de bronz atârnat la la usa. Dar când, o data cu ultima bătaie a orologiului de la Kreuzkirche care cutremura văzduhul cu sunetul lui puternic, el voi sa apuce ciocanul si sa bata cu el in usa, văzu chipul de metal de pe ciocan ca se strâmbă într-un rânjet, in tremurul dezgustător al unei fulgerări albastre. Era precupeaţa cu mere de la Poarta Neagra! Dinţii ascuţiţi clănţăneau in gura lăbărţata. Si ea hârâia printre clănţănituri:

- Nebun ce eşti, nebun, nebun... aşteaptă tu, aşteaptă... de ce te-ai repezit asa? Aşteaptă tu, aşteaptă!...

Îngrozit, Anselmus se dădu înapoi, voi sa se apuce de uşorii uşii dar mina lui se agaţa de cordonul soneriei si il trase. Apoi, deodata, se auzi un sunet care crescu tot mai mult, tot mai tare, in dezacorduri stridente, in timp ce prin casa pustie ecoul răsună batjocoritor:

- Ai sa cazi in cristal, ai sa cazi in cristal... Anselmus fu cuprins de groaza si fiori reci ii cutremurară trupul. Cordonul soneriei se desprinse si se prefăcu într-un şarpe uriaş, alb si străveziu care il încolăci si il strânse, tot mai tare si mai tare, asa incit mădularele moi si zdrobite plesniră si sângele ii ţâşni din vine pătrunzând in trupul străveziu al şarpelui si înroşindu-l.

- Ucide-mă, ucide-mă, voi el sa strige cu cumplita spaima, insa strigatul lui nu era decât un horcăit înăbuşit.

Sarpete îşi înălţă capul si îşi puse limba lunga si ascuţită, de arama fierbinte, pe pieptul lui Anselmus. O durere sfâşietoare sfărâma pulsul vieţii si gândurile lui pieriră.

Când îşi veni iarăşi in fire, stătea culcat pe patul lui modest; in fata lui stătea directorul Paulmann si spunea:

- Dar, pentru Dumnezeu, ce nebunii te-aai apucat sa faci, domnule Anselmus!

Capitolul III

Vesti despre familia arhivarului Lindhorst - Ochii albaştri ai Veronicăi. - Registratorul Heerbrand.

"**- S**piritul se uita peste apa iar apa se mişcă si vâjii in valuri spumoase si se rostogoli vuind in abisurile care îşi deschiseseră gurile negre ca s-o înghită hulpav. Ca nişte învingători in triumf, stâncile de granit îşi ridicară capetele crenelat încoronate ocrotind valea, pina când soarele o lua la pieptul lui îmbrăţişând-o, o mângâie si o încălzi cu razele lui asemenea unor braţe fierbinţi. Atunci, mii de germeni, care dormiseră in nisipul sterp, se treziră din somnul lor adânc si îşi întinseră frunzişoarele si spicele lor verzi către chipul tatălui lor. Ca nişte copii zâmbitori in leagănul verde, florile se odihneau in muguri pina când si ele, trezite de soare, se deşteptară si se împodobiră cu razele pe care soarele de dragul lor le colorase in mii si mii de feluri. In mijlocul văii, insa, era un deal negru care se ridica si se lăsă ca pieptul omului când un dor arzător il umple... Din hăuri negurile se ridicară si, adunându-se in grămezi dese, încercară sa acopere duşmănos fata părintelui. Acesta insa chema furtuna care trecu sub el împrăştiindu-le si când raza curata atinse din nou dealul cel negru, răsări din el într-un avânt

de bucurie un splendid crin roşu, deschizându-şi petalele ca nişte buze sa primească dulcile sărutări ale soarelui... O lumina strălucitoare pătrunse in vale. Era tânărul Phosphorus. Floarea rosie il văzu si il ruga, cuprinsa de dragoste si de dor fierbinte:

- Fii al meu pe veşnicie, tânăr frumos! Îmi eşti drag si voi pieri daca ma părăseşti.

Tânărul Phosphorus răspunse:

- Al tau vreau sa fiu, floare frumoasa, dar tu atunci ca un copil rau îţi vei părăsi mama si tata, nu-ţi vei mai cunoaşte tovarăşele de joaca, vei vrea sa fii mai mare si mai frumoasa decât toţi cei care astăzi, ca semeni ai tai, se bucura pentru tine. Dorul care acuma îţi încălzeşte mărinimos toată fiinţa, se va desface in sute de raze, te va chinui si te va frământa, caci simţirea va naşte simţurile si cea mai mare voluptate ce-o aprinde scânteia pe care o arunc in tine este durerea fara nădejde in care tu pieri pentru ca sa răsări din nou in alta forma... Scânteia aceasta e gândul!

- Vai, se tângui floarea, nu pot eu oare sa fiu a ta in focul care arde in mine acum? Pot eu oare sa te iubesc mai mult decât acum si pot eu oare sa te privesc ca acuma daca tu ma distrugi?

Atunci Phosphorus o sărută si ea, ca pătrunsă de lumina, se aprinse in flăcări si din flăcări se ridica o făptură străină care, luându-şi zborul repede, părăsi valea si pluti in spaţiul nemărginit, fara să-i mai pese de tovarăşele de joaca si de tânărul pe care-l iubise. Acesta plângea după iubita pierduta fiindcă si pe el numai dragostea de floarea cea frumoasa il adusese in valea pustie. Stâncile de granit îşi înclinau capetele cu mila in fata durerii lui Phosphorus. Una din ele îşi deschise sinul si din ea ieşi in zbor, cu vuiet, un balaur negru si înaripat care spuse:

- Fraţii mei, metalele dorm înăuntru, dar eu sunt mereu vioi si treaz si vreau sa va ajut.

Zburând încoace si încolo, balaurul prinse in sfârşit făptura care răsărise din floare, o aduse pe deal si o învălui cu aripile. Si floarea se ivi din nou, dar gândul stăruitor ii sfâşie sufletul si dragostea fata de tânărul Phosphorus era un chin mistuitor in fata căruia floricelele, care altădată se bucuraseră de priveliştea ei, învăluite acum de neguri otrăvitoare, se ofileau si mureau. Phosphorus îşi puse o platoşă strălucitoare care scânteia in mii de raze colorate si se lupta cu balaurul care lovea cu aripile lui negre in platoşa, făcând-o sa răsune limpede. Si, la sunetul acesta puternic, florile înviară si înconjurară in zbor, ca nişte păsări de toate culorile, pe balaur ale cărui puteri scăzură si care, învins,

se-ascunse in adâncul pământului. Floarea cea rosie era zdrobita; tânărul Phosphorus o înlănţui plin de dorinţă fierbinte a unei iubiri celeste si într-un imn de mare bucurie, florile, păsările si chiar stâncile înalte de granit o slăviră ca pe regina văii."

- Îmi daţi voie, dar asta e emfaza orientala, scumpe domnule arhivar! Spuse registratorul Heerbrand, si noi v-am rugat sa ne povestiţi, asa cum faceţi de obicei, ceva din viaţa dumneavoastră atât de interesanta, de exemplu ceva din aventurile dumneavoastră de călătorie, ceva adevărat.

- Ei, cum asa? Răspunse arhivarul, dar ceea ce v-am povestit este tot ce va pot spune mai adevărat si, intr-o privinţă, face chiar parte din viaţa mea. Pentru ca eu sunt de baştină tocmai din valea aceea si floarea rosie, care a fost acolo ultima regina, e stra-stra-stra-strabunica mea; de aceea sunt si eu print.

Toţi începură sa rida cu hohote.

- Da, da, râdeţi cit vreţi, continua arhivarul Lindhorst, ceea ce eu v-am povestit, in linii de altfel foarte sumare, vouă vi se poate părea absurd si nebunesc, si cu toate acestea nu e de loc absurd, nici măcar alegoric, ci e literalmente exact. Dar daca as fi ştiut ca splendida poveste de

dragoste, căreia ii datoresc si naşterea mea, are sa va placa asa de putin, v-aş fi povestit alte lucruri noi pe care mi le-a spus fratele meu când a venit ieri si ma vadă.

- Cum? Il întrebară toţi din toate părţile. Aveţi un frate, domnule arhivar? Unde e? Unde sta? E tot in serviciui statului, sau studiază pentru el?

- Nu, răspunse arhivarul, rece si calm, luând o priza. A apucat pe un drum greşit si a plecat la balauri.

- Cum ati spus, scumpe domnule arhivar - lua cuvântul registratorul Heerbrand - la balauri?

- Da, la balauri, continua Lindhorst. DDe fapt a făcut asta din disperare. Ştiţi, domnii mei, ca tatăl meu a murit acum de curând, sunt cel mult trei sute optzeci si cinci de ani de atunci, din care pricina port inca doliu. Tata, al cărui favorit eram, mi-a lăsat moştenire un onix splendid, pe care si fratemeu voia să-l aibă numaidecât. Ne-am luat la cearta lângă trupul tatălui meu într-un chip nepermis, pina când răposatul şi-a pierdut răbdarea, a sărit in sus si l-a dat afara pe frate-meu. Asta l-a supărat rau pe frate-meu si de aceea a plecat imediat la balauri. Acum sta intr-o pădure de chiparoşi in Tunis. Păzeşte aoolo un diamant mistic vestit, după care umbla un ticălos de necromant

care s-a mutat intr-o locuinţă de vara in Laponia. De aceea frate-meu nu poate lipsi de acasă decât numai pe cite un sfert de ceas, adică tocmai când necromantul îşi pliveşte in grădina straturile cu salamandre, si numai atunci vine pe la mine să-mi povestească in graba ce se mai întâmpla nou pe la izvoarele Nilului.

Ascultătorii începură din nou sa rida cu hohote dar studentul Anselmus se simţi foarte tulburat si nu se putea uita in ochii neclintiţi si gravi ai arhivarului Lindhorst, fara sa i se cutremure tot sufletul, el singur nu pricepu pentru ce. Mai ales vocea aspra dar ciudat de metalic răsunătoare a arhivarului avea pentru el ceva pătrunzător care il făcea sa se înfioare. Scopul pentru care registratorul Heerbrand il luase cu el la cafenea nu părea ca va putea fi atins astăzi. După aventura aceea din fata casei arhivarului Lindhorst, Anselmus nu mai putuse fi convins sa facă inca o data vizita. După convingerea lui adâncă, numai întâmplarea il scăpase, daca nu de moarte, dar cel putin de primejdia de-a înnebuni. Directorul Paulmann tocmai trecea pe strada când Anselmus zăcea fara cunoştinţă in fata uşii si o baba care îşi lăsase jos coşul cu mere si cu plăcinte se învârtea pe lângă el. Directorul

Paulmann chemase repede o litiera si il dusese la el acasă.

- Poate oricine sa gândească despre minne ce va vrea, spunea Anselmus; poate sa ma creadă nebun sau nu, dar eu atâta stiu: pe ciocanul de la usa rânjea blestemata de babornița de la Poiana Neagra. Ce s-a mai întâmplat după aceea, despre asta vreau mai bine sa nu va vorbesc; dar daca m-aş fi trezit din leşin si as fi văzut in fata mea pe afurisita aceea de precupeaţa (pentru ca baba care era lângă mine nu era alta decât ea), atunci m-ar fi lovit pe loc damblaua sau as fi înnebunit.

Toate insistentele, toate argumentele raţionale ale, directorului Paulmann si ale registratorului Heerbrand nu serviră la nimic si chiar blonda Veronica nu izbutea să-l smulgă din starea de melancolie in care căzuse. Toţi il credeau initr-adevar bolnav de nervi si se gândeau cum să-l distreze. Registratorul Heeibrand fu de părere ca pentru aceasta nimic nu era mai nimerit decât lucrarea de la arhivarul Lindhorst, si anume copierea manuscriselor. Trebuia numai găsit prilejul bun pentru a-l face cunoscut pe Anselmus arhivarului, si cum registratorul Heerbrand ştia ca acesta se ducea in fiecare

seara la o anumită cafenea, il invita pe student sa bea un pahar de bere si sa fumeze o pipa in cafeneaua aceea in fiecare seara, pe socoteala lui, a registratorului, pina când are sa facă cunoştinţă într-un chip sau altul cu arhivarul si se va înţelege cu el in privinţa copierii manuscriselor, lucru pe care Anselmus il primi eu recunoştinţa.

- Dumnezeu are să-ţi mulţumească, scumppe registratore, daca ai să-l faci iarăşi rezonabil pe băiatul asta, spuse directorul Paulmann.

- Dumnezeu are să-ţi mulţumească, repetta si Veronica ridicându-şi cucernic ochii către cer si gândindu-se ca si acuma studentul Anselmus e un tânăr foarte drăguţ, chiar daca nu e rezonabil!

Când arhivarul Lindhorst, cu pălăria si cu bastonul in mina, voia tocmai sa se îndrepte spre usa, registratorul Heerbrand lua repede de mina pe Anselmus si, ieşind înaintea lui Lindhorst, ii spuse:

- Scumpe domnule arhivar, iată pe studeentul Anselmus care e foarte priceput in caligrafie si

desen si care ar vrea sa copieze manuscrisele rare ale domniei-voastre.

- Îmi pare foarte bine, răspunse repedee arhivarul, îşi vârî in cap tricornul si, dând la o parte pe registratorul Heerbrand si pe studentul Anselmus, ieşi zgomotos pe usa, asa incit cei doi rămaseră uluiţi uitându-se la usa pe care el le-o trântise in nas, asa de tare că-i zăngăniră ţâţânile.

- Ce bătrân ciudat! Spuse registratoruul Heerbrand.

- Bătrân ciudat, il îngână studentul Annselmus in timp ce simţea cum un fior de gheata ii trece prin vine asa ca era aproape sa se prefacă in statuie.

Toţi ceilalţi insa râseră si spuseră:

- Arhivarul a fost astăzi iarăşi rau diispus, dar maiine cu siguranţă ca e liniştit si nu scoate un cuvânt, ci se uita numai la fumul pipei sau citeşte ziarele. Nu trebuie sa i-o luaţi in seama.

- Asa si este, îşi spuse studentul Anseelmus, cine ia in seama asta? N-a spus oare arhivarul ca

ii pare bine ca vreau să-i copiez manuscrisele? Si Heerbrand, de ce i-a ieşit in cale când el tocmai voia sa plece. Nu, nu, in fond, e un om simpatic arhivarul Lindhorst, si uimitor de liberal, numai cam curios si vorbele lui ciudate... Dar ce-mi pasa mie de asta?... Mâine la douăsprezece fix ma duc la el, chiar daca s-ar opune o suta de precupeţe bronzate.

---

(1) - *salva venia* - "Fie-mi iertat (lat.) "

C a p i t o l u l IV

Melancolia studentului Anselmus. - Oglinda de smarald. - Cum arhivarul Lindhorst a zburat in chip de soim si studentul Anselmus n-a întâlnit pe nimeni.

As vrea sa te întreb, cititorule, daca n-ai avut in viaţa ta ceasuri, ba chiar zile si săptămâni, in care îndeletnicirile tale obişnuite să-ţi stârnească o adevărată nemulţumire si când tot ce pina atunci ti se păruse important si preţios de păstrat in suflet şi-n minte, să-ţi apară acuma nemernic si nerod. Tu singur nu mai ştiai atunci ce ar trebui sa faci si încotro sa te îndrepţi. Inima îţi era plina de nelămuritul sentiment ca undeva si la un anume timp, trebuie împlinită o dorinţă care întrece cercul oricăror plăceri terestre, o dorinţă pe care spiritul, ca un copil timid si ţinut din scurt, nu îndrăzneşte s-o rostească; si in dorul acesta de acel necunoscut care pretutindeni unde mergeai te învăluia ca un vis aromitor cu chipuri străvezii pe care o privire mai tare le destrama, tu erai mut fata de ceea ce te înconjura. Te furişai cu tulburi priviri ca un îndrăgostit fara speranţă si tot ce vedeai ca fac si lucrează oamenii in învălmăşeala lor, nu-ţi stârnea nici durere, nici bucurie, ca si cum n-ai mai fi făcut parte din lumea aceasta. Daca, iubite cetitor, te-ai simţit astfel vreodată, atunci cunoşti din proprie experienţă starea in care se afla studentul Anselmus.

De altfel, as dori ca sa fi izbutit chiar de pe acum, iubite cititor, să-l fac pe Anselmus sa trăiască in fata ta. Caci într-adevăr, in nopţile mele de veghe pe care le întrebuinţez ca sa scriu povestea lui ciudata, mai am de istorisit atâtea minunăţii care, ca o apariţie fantomatica înalta in azur viaţa zilnica a oamenilor obişnuiţi, incit ma tem ca pina la sfârşit tu n-ai sa crezi nici in studentul Anselmus, nici in arhivarul Lindhorst, ba ai sa capeţi oarecare nedrepte îndoieli chiar fata de directorul Paulmann si de registratorul Heerbrand cu toate ca aceşti respectabili domni se plimba si acum prin Dresda. Încearcă iubite cititor, in tărâmul de basm plin de minuni splendide pe care il evoca deopotrivă o mare bucurie si o adâncă spaima, acolo unde zeiţa severa îşi desface valul asa incit ii putem zări fata - dar in privirea ei grava de multe ori un zâmbet străluceşte si acesta e gluma amăgitoare care se joaca cu noi in mii de vrăji tulburătoare la fel cum o mama se joaca cu copiii ei - in tărâmul acesta pe care spiritul ni-l deschide atât de des, cel putin in vis, încearcă deci, iubite cititor, sa recunoşti figurile cunoscute care zilnic, cum se zice in viaţa obişnuită, roiesc in jurul tau. Vei vedea atunci ca acel minunat tărâm e mai aproape de tine decât credeai, lucru pe care tocmai ţi-l doresc eu acum din tot sufletul si pe care ma silesc sa ţi-l arat cu prilejul ciudatei istorii a studentului Ansehnus.

Aşadar, cum am spus, Anselmus, din seara aceea când il văzuse pe arhivarul Lindhorst, căzu intr-o visătoare melancolie care il făcea nesimţitor fata de orice alta atingere exterioara cu viaţa obişnuită. El simţea cum ceva necunoscut se frământă in suflerul lui pricinuindu-i durerea aceea plina de voluptate care este dorul si care făgăduieşte omului o alta existenta mai înaltă. Plăcerea lui cea mai mare era ca putea sa rătăcească singur prin lunci si prin păduri si când, desfăcut parca de tot ce-l lega de viaţa lui săraca, putea sa se regăsească oarecum pe sine însuşi numai in contemplarea imaginilor de tot felul care se înălţau in sufletul lui. Asa se făcu ca intr-o zi, întorcându-se acasă de la o plimbare lunga, el trecu pe lângă socul acela miraculos sub care odinioară, cuprins parca de vraja, văzuse atâtea ciudăţenii. Se simţi atras in mod straniu de pajiştea pe care o cunoştea. Dar, de-abia se întinse jos si tot ce văzuse el atunci ca într-un extaz celest si fusese alungat din sufletul lui ca de o putere străină pluti din nou in fata ochilor lui in culorile cele mai vii, ca si cum ar fi văzut totul a doua oara. El avu inca si mai clar decât atunci impresia ca ochii frumoşi si albaştri erau ai şerpoaicei de aur verde care se apleca din mijlocul socului si ca sunetele acelea minunate ale clopotului de cristal care il

umpleau de voluptate si extaz ieşeau din răsucirile trupului ei mlădios. Ca si atunci, la Înălţare, el îmbrăţişa socul si striga către crengi si frunze:

- O, inca o data şerpuieşte si te leagănă si te mlădiază printre crengi si frunze, tu, dulce şerpoaica mica si verde, ca sa te mai pot privi o data! Mai uită-te la mine o data cu ochii tai frumoşi! Te iubesc si am sa mor de tristeţe si de durere daca nu mai vii!

Dar totul rămase nemişcat ca mai înainte si ca si atunci, numai socul foşni abia simţit din frunze si din crengi. Lui Anselmus insa i se păru ca ştie acum ce anume se frământă in sufletul lui si ce-i sfâşie inima cu chinul unui dor nemăsurat.

- Ce oare poate fi altceva, spuse el, decât ca te iubesc din tot sufletul pina la moarte, frumoasa şerpoaica de aur, si ca fara tine nu pot trai si ca voi muri de deznădejde daca nu te mai vad si nu te am ca iubita a inimii mele... Dar eu stiu ca ai sa fii a mea si atunci are sa se împlinească tot

ceea ce mi-au făgăduit visurile mele din alte lurni mai frumoase...

Anselmus se ducea acuma in fiecare seara, când soarele îşi împrăştia aurul peste fruntea copacului, sa stea sub soc, chemându-şi dintre crengi si frunze, cu glas de jale adâncă, iubita, şerpoaica de aur verzui. Când tocmai făcea asta intr-o seara ca de obicei, un bărbat slab si înalt, înfăşurat intr-o larga redingota cenuşie, răsări deodata in fata lui si spuse privindu-l cu ochii lui mari si strălucitori:

- Ce-i asta? Cine tot se tânguie si geeme aici? Ei, dar e domnul Anselmus care vrea să-mi copieze manuscrisele!

Vocea aceasta sperie pe student. Era aceeaşi voce care atunci, la Înălţare, strigase: "Hei, hei! Ce-i şoaptă si murmurul asta?"

De mirare si de spaima nu putu scoate un cuvânt.

- Ce ai, domnule Anselmus? Continua arhivarul Lindhorst (caci el era bărbatul in redingota lunga); ce vrei de la copac si de ce n-ai venit la mine să-ţi începi lucrul?

Într-adevăr, Anselmus tot nu se putuse hotărî sa se mai duca o data la arhivarul Lindhorst, desi in fiecare seara îşi făcea curaj pentru a doua zi. Acum insa, când îşi văzu visurile frumoase sfărâmate si, sfărâmate chiar de aceeaşi voce duşmănoasă, care ii răpise si data trecuta iubita, el fu apucat de un fel de deznădejde si izbucni:

- Puteţi sa ma luaţi drept nebun sau nu, domnule arhivar! Putin îmi pasa, dar eu la Înălţare am văzut aici pe copacul acesta şerpoaica de aur... ah! Iubita veşnică a sufletului meu si ea a vorbit cu mine in sunete de clopot de cristal, dar dumneavoastră... dumneavoastră, domnule arhivar, ati strigat de peste apa groaznic...

- Cum asta? Dragul meu, il întrerupse arhivarul in timp ce, zâmbind ciudat, lua o priza de tabac.

Anselmus simţi cum i se uşurează inima când izbuti sa înceapă vorba despre ciudata lui aventura si avu impresia ca bine a făcut ca l-a învinuit pe arhivar ca el a fost cel care strigase atunci din depărtare. Se reculese si vorbi:

- Bine, am sa povestesc tot ce mi s-a iintimplat atunci in seara aceea si după aceea veţi putea sa spuneţi si sa credeţi despre mine ce veţi vrea.

El povesti toată ciudata întâmplare, de la nefericitul pas in coşul cu mere pina la fuga peste apa a celor trei şerpoaice de aur verde si cum lumea l-a luat drept beat sau nebun.

- Toate acestea, îşi încheie vorba Anseelmus, le-am văzut cu adevărat. In adâncul inimii mele răsună si acum limpede vocile care au vorbit cu mine. N-a fost de loc un vis si, chiar de-aş muri de dragoste si chin, eu cred in şerpoaicele de aur desi, ghicesc după zâmbetul dumneavoastră, domnule arhivar, ca consideraţi aceste şerpoaice drept un produs al închipuirii mele înfierbântate si exaltate.

- Ba de loc! Răspunse domol arhivarul.. Şerpoaicele aurii pe care le-ai văzut in soc, domnule Anselmus, erau cele trei fete ale mele si e clar acuma ca dumneata te-ai îndrăgostit de ochii albaştri ai celei mai mici, pe care o cheama Serpentina. Am ştiut asta de altfel chiar de atunci, de la Înălţare, si din pricina ca sopotitul si zăngănitul ma cam deranjau de la lucru, am chemat fetele acasă si le-am spus sa se grăbească fiindcă soarele tocmai apunea, mai ales ca destul cântaseră si băuseră raze.

Anselmus avea impresia ca i se spune acum in vorbe clare ceea ce el bănuise de mult si, cu toate ca i se părea ca socul, zidul, pajiştea si toate lucrurile din jurul lui începeau sa se învârtească, el se reculese repede si voi sa spună ceva, dar arhivarul nu-l lăsa sa vorbească, ci îşi scoase mănuşa de

la mina stângă si, arătând studentului piatra minunat de scânteietoare a unui inel, spuse:

- Priveşte aici, domnule Anselmus, cred ca ai sa te bucuri de ce ai sa vezi.

Anselmus privi si - o, minune! - Piatra împrăştie ca dintr-un focar raze in toate părţile si razele se închegară intr-o limpede oglinda de cristal in care, cu răsuciri ciudate, când alungindu-se una pe alta, când încolăcindu-se intre ele, cele trei şerpoaice aurii dansau si săreau. Si când trupurile lor mlădioase se atingeau, scânteind in mii de nuanţe, acorduri ca de clopote de cristal răsunau si cea mai mica îşi întindea plina de dor căpşorul din oglinda si ochii aibastri întunecaţi vorbeau:

- Ma cunoşti tu?... Crezi tu in mine, Anselmus? Numai in credinţa e iubirea... Poţi tu iubi?

- O, Serpentina, Serpentina! Striga Anselmus in extaz, dar arhivarul Lindhorst sufla repede peste oglinda, razele se întoarseră in focar cu un pocnet electric si in mina lui nu mai strălucea acum

decât un mic smarald peste care arhivarul îşi puse mănuşa.

- Ai văzut şerpoaicele de aur, domnule Anselmus? Întrebă arhivarul Lindhorst.

- O, da, răspunse studentul. Am văzut-o si pe Serpentina.

- Gata, urma arhivarul. Destul pentru astăzi. De altfel, daca te hotărăşti sa vii sa lucrezi la mine, poţi s-o vezi pe fiică-mea cit de des, sau mai degrabă am să-ţi ofer aceasta mulţumire atunci când ai sa lucrezi cum trebuie, adică sa copiezi fiecare caracter cu cea mai mare exactitate si claritate. Dar vad ca nu vrei sa vii, cu toate ca registratorul Heerbrand m-a asigurat ca ai sa vii in curând, din care pricina te-am si aşteptat degeaba câteva zile.

Imediat ce arhivarul porneni numele lui Heerbrand, Anselmus avu din nou impresia ca sta intradevar cu picioarele pe pământ, ca el este cu adevărat studentul Anselmus si ca omul din fata lui e arhivarul Lindhorst. Tonul indiferent cu care acesta vorbea, in strident contrast cu ciudatele apariţii pe care el ca un adevărat necromant le evoca, avea ceva înspăimântător care sporea si mai mult prin

privirea ascuţită a ochilor scânteietori, sclipind in orbitele ciolănoase ale fetii slabe si zbârcite ca din nişte cutiuţe. Pe Anselmus il cuprinse acelaşi sentiment tainic care il năpădise si atunci la cafenea când arhivarul povestea atâtea năzdrăvanii. Îşi veni in fire cu greuate si când arhivarul il întreba inca o data: "Ei, de ce n-ai venit pe la mine?", el nu se putu opri sa povestească tot ce i se întâmplase in fata uşii.

- Draga domnule Anselmus, spuse arhivarul când studentul îşi sfârşi povestirea, draga domnule Anselmus, eu cunosc pe precupeaţa de care vorbeşti. E o fiinţă fatala care îmi face tot felul de pozne. Faptul ca s-a bronzat pentru ca in chip de ciocan la usa mea să-mi alunge musafirii care-mi sunt simpatici este într-adevăr prea din cale afara si nu se poate permite. Scumpe domnule Anselmus, mâine la douăsprezece când vii la mine si observi iarăşi ca rânjeşte si hârâie, toarnă-i, te rog, pe nas câteva picături din licoarea aceasta si totul are sa fie cum nu se poate mai bine. Si acuma, la revedere, domnule Anselmus. Eu merg cam repede si de aceea nu te invit sa te întorci cu mine in oraş. La revedere, pe mâine la douăsprezece.

Arhivarul dădu lui Anselmus o sticluţă cu o licoare galbena in ea si pleca repede, asa de repede incit, in întunericul care începea sa se lase, părea ca pluteşte mai mult decât merge. Ajunsese acuma aproape de Koselscher Garten când vântul ii umfla redingota si ii ridica de o parte si de alta poalale care fâlfâiră in aer ca doua aripi mari. Lui Anselmus, care se uita plin de mirare după arhivar, i se păru ca vede o pasare mare care îşi întinde aripile, gara sa zboare. In timp ce privea asa in urma serii, un vultur cenuşiu se ridica in văzduh cu un ţipăt ascuţit si Anselmus văzu ca fâlfâirea alba pe care el o crezuse mereu ca e arhivarul, fusese probabil vulturul, desi nu putea pricepe unde dispăruse arhivarul asa deodata.

- Poate ca a zburat chiar el in persoanna, domnul arhivar Lindhorst, îşi spuse Anselmus, pentru ca vad si simt ca toate fapturile stranii dintr-o lume miraculoasa, pe care alta data le priveam numai in vis, acuma au intrat in viaţa mea de toate zilele si îşi bat joc de mine... Dar fie ce-o fi! Tu trăieşti si străluceşti in sufletul meu, Serpentina, numai tu poţi să-mi astâmperi dorul nesfârşit care

îmi sfâşie sufletul... O, când oare o sa ma pot uita in ochii tai frumoşi, iubita mea Serpentina!

Asa striga studentul Anselmus in gura mare.

- Ce nume urât si păgân, murmura lângă el o voce de bas care aparţinea unui trecător in drum spre casa.

Anselmus, aducându-şi aminte la timp unde se afla, pleca repede gândindu-se: "Ar fi o adevărată nenorocire sa ma întâlnesc acuma cu directorul Paulmann sau cu registratorul Heerbrand". Dar, nu se întâlni cu nici unul din ei.

Capitolul V

Doamna consilier Anselmus. - Cicero De officiis. - Maimuţe si alte dihanii. - Bătrâna

Liza. - Echinoxul.

- **C**u Anselmus nu-i nimic de făcut, spuse directorul Paulmann. Toate sfaturile mele, toate îndrumările mele nu slujesc la nimic. Nu vrea sa facă nimic, cu toate ca are foarte bune studii, care sunt in definitiv baza.

Registratorul Heerbrand răspunse zâmbind siret si misterios:

- Lăsaţi ca mai are vreme, scumpe directore! Ansehnus e un individ curios, dar are stofa, si când spun ca are, asta înseamnă un secretar intim sau chiar un consilier aulic...

- Consilier aul... spuse directorul fooarte mirat, si se poticni deodata fara sa mai poată urma...

- Da, da, continua Heerbrand stiu eu cee stiu... Sunt doua zile acum de când sta la arhivarul Lindhorst si copiază. Leri seara, arhivarul, la cafenea, mi-a spus: Mi-ai recomandat un om foarte capabil... sa ştii ca este ceva de capul lui. Si gândiţi-vă acuma ce relaţii are arhivarul... sa vedem ce-o

sa fie peste un an de zile...

Cu aceste vorbe, registratorul, zâmbind mereu, pleca si lasa pe director încremenit pe fotoliu si mut de mirare si de curiozitate.

Asupra Veronicăi insa, toate aceste vorbe făcuseră cu totul alta impresie.

- Ştiam eu - îşi spunea ea - ca Anselmus e un băiat simpatic si capabil care are sa facă lucruri de seama in viaţă... Tare as vrea sa stiu daca într-adevăr ma iubeşte... in seara aceea, când treceam Elba, mi-a strâns mina de doua ori... si când am cântat duetul împreună, s-a uitat la mine cu nişte priviri care m-au pătruns pina in inima... Da, da, ma iubeşte...

Veronica se lăsă legănată - cum e obiceiul tuturor fetelor - de dulci visuri de viitor. Era doamna consiliereasa, locuia intr-o strada frumoasa pe strada Palatului sau in Piaţa Noua sau pe

Moritzstrasse... Pălăria după ultima moda si salul cel nou turcesc ii stau admirabil... Se vedea luându-şi cafeaua cu lapte in balcon, dând ordine bucătăresei: "Dar te rog sa nu-mi greşeşti mâncarea - e mâncarea preferata a domnului consilier". Tineri eleganţi trec prin fata casei si ea ii aude spunând: "Ce delicioasa femeie e doamna consilier! Ce bine-i sta boneta de dantela! " - Doamna consilier Ypsilon trimite valetul si întreabă daca doamna consilier ar vrea sa meargă astăzi la "Baia lui Linke". - "Îmi pare foarte rau, dar sunt invitata la ceai la doamna prezident Z..." Si iată ca vine si domnul consilier aulic Anselmus, care a plecat dis-de-dimineaţă după treburi: e îmbrăcat după ultima moda.

- Uite ca e deja zece! Spune el. - Scootindu-şi ceasul cu repetiţie si sărutându-şi nevasta. Ce mai faci tu, nevestica draga? Ştii ce ţi-am adus? Continua el cu un ton glumeţ si scoate din buzunarul vestei nişte cercei admirabill, lucraţi după ultima moda, si ii atârna Veronicăi la urechi, in locul celor de pina acum.

- O, ce cercei frumoşi, exclama Veronica si sare de pe scaun ca să-şi contemple cerceii in oglinda.

- Ei, ce înseamnă asta? Spune directorul Paulmann, care, scufundat in Cicero *De officiis*[2], cit pe ce era să-i cada cartea din mina; ce, ai crize ca si Anselmus?

Dar tocmai atunci, studentul Anselmus care, împotriva obiceiului sau, nu se arătase pe aici câteva zile, intra in odaie, spre spaima si uimirea Veronicăi. Fiindcă, într-adevăr, avea ceva schimbat in toată înfăţişarea lui. El spuse, cu un ton hotărât, care nu era in obiceiul lui, ca viaţa lui are acum cu totul alte năzuinţe, ca i s-au deschis perspective splendide. Directorul Paulmann, gândindu-se la vorbele misterioase ale registratorului Heerbrand, fu inca si mai uimit si nu putu sa scoată nici un cuvânt când studentul Anselmus, după ce vorbi ceva despre lucrul lui urgent la arhivarul Lindhorst si sărută cu eleganta îndemânare mina Veronicăi, o zbughi pe usa afara.

- Era chiar consilierul aulic, murmura Veronica. Si mi-a sărutat mina fara sa se împiedice si

fara sa ma calce pe picior cum face de obicei... m-a privit foarte galeş... hotărât ca ma iubeşte...

Veronica se lăsă iarăşi purtata de visuri. Totuşi, parca o făptură duşmănoasă se strecura mereu printre imaginile plăcute ale vieţii ei de doamna consilier. Si făptura aceea rânjea sarcastic si spunea:

- Toate acestea sunt fleacuri si minciuni, fiindcă Anselmus n-are sa fie niciodată consilier aulic si nici bărbatul tau n-are sa fie. El nu te iubeşte, cu toate ca ai ochi albaştri si o talie zvelta si mâini fine.

Un fior rece străbătu sufletul Veronicăi si o groaza, adâncă sfărâma mulţumirea cu care mai adineauri se văzuse cu boneta de dantela si cu cercei scumpi. Ii veniră lacrimi in ochi si îşi spuse:

- Da, asa este, el nu ma iubeşte si n-am sa fiu nici-odata doamna consilier!

- Fleacuri romanţioase, fleacuri romanţioase! Spuse directorul Paulmann si, luându-şi pălăria si bastonul, ieşi mânios.

- Asta mai lipsea! Suspina Veronica sii îşi vărsa necazul pe sora ei mai mica, fata de doisprezece ani, care tot timpul lucrase liniştită la gherghef.

Se făcuse acum trei după amiaza, tocmai vremea sa deretice prin casa si sa pregătească masa pentru cafea. Domnişoarele Oster îşi anunţaseră vizita.

Dar, de după fiecare sertar pe care Veronica il trăgea, de după caietele de note pe care le lua de pe pian, de după fiecare ceaşcă sau cafetiera pe care o lua de pe bufet, făptura aceea sarea ca un spiriduş si rânjea sarcastic, dădea cu tifla cu degetele ei subţiri de păianjen si spunea:

- N-are sa fie soţul tau - n-are sa fiee soţul tau! Si când lăsa toate la o parte si fugea in mijlocul odăii, un nas enorm ieşea de după soba si fornăia si sforăia:

- N-are sa fie soţul tau!

- Tu n-auzi si nu vezi nimic? Întrebă Veronica pe soră-sa, stând nemişcată de spaima in mijlocul odăii.

De la gherghef, fetiţa se uita la ea foarte serioasa si liniştită si o întrebă:

- Dar ce ai astăzi, Veronica? Trânteşti loate lucrurile. Hai să-ţi ajut si eu.

Dar tocmai atunci intrară râzând prietenele care fuseseră invitate, si Veronica îşi dădu seama ca ea luase soba drept o făptură omeneasca si scârţâitul uşii rau închise drept vorba duşmănoasă. Cuprinsa de o spaima adâncă, ea totuşi nu se putu reculege atât de repede incit prietenele sa nu observe încordarea ei neobişnuită, vizibila chiar in paliditatea ei si in privirea ei rătăcită. Intrerupid veştile vesele pe care voiau sa i le spună, ele o întrebară ce i s-a întâmplat. Veronica trebui sa mărturisească ca o năpădiseră gânduri ciudate si ca deodata, ziua namiaza mare, o apucase o spaima

de fantome pe care n-o avea de obicei. Ea povesti cum un omuleţ mărunt o întâmpinase mereu de prin toate ungherele casei, râzând de ea si facindui semne. Domnişoarele Oster începură sa se uite speriate prin colturi. Francesca intra, aducând cafeaua, si atunci, toate trei, luându-şi seama, râseră de propria lor prostie.

Angelica, cea mai mare dintre domnişoarele Oster, era logodita cu un ofiţer care era pe front si despre care nu mai avea de mult nici o veste, asa ca se întrebă daca nu cumva e mort sau e grav rănit. Asta o mâhnise mult pe Angelica, dar astăzi era foarte vesela si zburdalnica, ceea ce o mira pe Veronica si o făcu să-şi exprime fara înconjur mirarea.

- Draga mea, spuse Angelica, crede-mă ca il port mereu pe Victor in sufletul meu si in gândurile mele. Dar tocmai de asta sunt asa de vesela... O, Doamne! Sunt asa de fericita! Pentru ca Victor al meu e sănătos si in curând am să-l revăd, cu grad de capitan si cu pieptul plin de decoraţiile pe care si le-a câştigat cu vitejia lui. Nu-mi scrie fiindcă a fost rănit la braţul drept, dar nu prea grav,

de o lovitura de sabie a unui husar duşman; nu mi-a trimis nici o veste deocamdată penru ca regimentul lui a fost mereu in mars si el n-a vrut, desi rănit, să-şi părăsească postul. Dar astă-seară are sa capete permisie sa plece încoace si in momentul in care are sa se urce in trăsură are sa primească înaintarea lui la gradul de capitan.

- Dar de unde ştii tu toate astea? Întrebă Veronica.

- Sa nu râzi de mine, draga mea, urma Angelica. De altfel, daca râzi, nu te temi oare ca, drept pedeapsa, ai să-l vezi iar pe omuleţul de după soba? Trebuie să-ţi spun ca nu ma pot deslipi de credinţă in anumite lucruri misterioase, fiindcă ele au apărut de multe ori in viaţa mea, ca sa zic asa. in carne si oase. Mai ales, nu mi se pare de loc asa de ciudat si de necrezut cum li se pare altora ca exista oameni care au darul profeţiei, un dar pe care ei stiu să-l practice prin mijloace infailibile.

Este aici in târg o femeie bătrână care are acest dar in cel mai mare grad. Ea nu ghiceşte, ca altele de soiul ei, in cărţi, in plumb topit sau in cafea, ci, după anumite pregătiri, la care ia parte si

persoana respectiva, apare intr-o oglinda de metal şlefuit o învălmăşeală de tot felul de figuri si chipuri. Ea le lămureşte si scoate din ele răspunsul la întrebare. Am fost ieri seara la ea si am căpătat veştile acestea despre Victor si am toată încrederea ca sunt adevărate.

Vorbele Angelicai aruncară in sufletul Veronicăi o scânteie care ii aprinse gândul sa întrebe pe bătrâna despre Anselmus si despre sperantde ei. Angelica ii spuse ca pe bătrâna o cheama doamna Rauerin, locuieşte intr-o strada laterala pe lângă Seetor, primeşte numai marţea, miercurea si vinerea de la şapte seara, toată noapea, pina la răsăritul soarelui si ii place sa vii singur.

Astăzi era tocmai miercuri si Veronica se hotărî sa se duca la prezicătoare, sub pretext ca însoţeşte acasă pe domnişoarele Oster. Asa si făcu. Îndată ce, la podul Elbei, îşi lua rămas bun de la prietene, care locuiau in Neustadt, pleca cu paşi înaripaţi spre Seetor si ajunse in strada lăturalnică si îngustă care ii fusese descrisa si la căpătâiul căreia zări căsuţa rosie in care locuia doamna Rauerin. Când ajunse in fata uşii, Veronica nu-şi putu opri un sentiment de teama, chiar un tremur lăuntric. Îşi

stăpâni intsa emoţia si, cu toată repulsia lăuntrică, trase cordonul soneriei. Usa se deschise si ea bâjbâi prin întuneric pina la scara care ducea la etaj, asa cum ii indicase Angelica. Văzând ca nu se arata nimeni, Veronica striga in vestibulul pustiu:

- Aici sta doamna Rauerin?

In loc de răspuns, se auzi atunci un mieunat lung si un motan mare si negru trecu prin fata ei, grav, cu spinarea încovoiată si fluturându-şi coada, pina ajunse la usa, care, la un al doilea mieunat, se deschise.

- A! Ai si venit, fetiţo! Intra, intra. Vorbele acestea fuseseră spuse de o fiinţă al carei aspect o pironi pe loc pe Veronica. Era o femeie înaltă, slaba si îmbrăcată in nişte zdrenţe negre. Când vorbea, bărbia ascuţită ii tremura, gura fara dinţi, umbrita de nasul coroiat si ciolănos se strâmbă într-un rânjet si ochii strălucitori de pisica aruncau scântei prin ochelarii groşi. De sub basmaua colorata care

ii acoperea capul, ieşeau fire de par negru si ţepos. Dar, ceea ce dădea acestei fete urâte un aspect si mai îngrozitor erau doua dâre de arsura care se întindeau de la falca stânga pina la rădăcina nasului. Veronicăi i se taie suflarea si strigatul care era să-i scape se prefăcu într-un suspin adânc, când mina ciolănoasa a babei o apuca si o trase in odaie. Aci era o mare agitaţie si frământare. Era o învălmăşeală de guiţaturi, cârâituri, miorlaituiri si piuituri. Baba bătu cu pumnul in masa si striga:

- Tăcere, ticăloşilor!

Si atunci maimuţele se căţărară scheunând pe pologul patului si porcuşorii de India fugiră după soba si corbul fâlfâi din aripi in fata oglinzii rotunde; numai motanul cel negru, ca si cum vorbele de mustrare nu l-ar fi privit pe el, rămase liniştit in jilţul pe care sărise imediat după ce intrase in odaie. Când totul se linişti, Veronicăi ii veni inima la loc. Nu-i mai era asa de teama ca in vestibul si chiar baba nu-i mai părea asa de groaznica. Abia acum se uita împrejurul ei prin odaie. De tavan atârnau tot felul de animale urâte împăiate; pe jos erau tot felul de unelte necunoscute si ciudate si in

cămin ardea un foc albastru si sărăcăcios care numai din când in când pârâia aruncând scântei galbene. Si atunci se auzea un fâsâit pe sus si lilieci hidoşi zburau încoace şi-ncolo cu chipuri omeneşti schimonosite de ris; si câteodată flacăra se ridica pe zidul negru de funingine si atunci răsunau sunete tânguioase si urlete ascuţite, asa incit Veromca se simţea cuprinsa de spaima si de groaza.

- Da-mi voie, domnişoară, spuse baba riizipnd, lua o măturică, o înmuie intir-o căldare de arama si stropi căminul. Focul se stinse, odaia se întunecă, parca s-ar fi umplut deodata de fum negru. Dar baba, care se dusese intr-o cămăruţă de-alături, se întoarse de îndată cu o luminare aprinsa si Veronica nu mai văzu nici animalele, nici uneltele de pe jos. Era acum o odaie obişnuită, sărăcăcios mobilata. Baba se apropie de Veronica si ii spuse cu o voce scârţâită:

- Eu stiu ce vrei de la mine, fetiţo. Vrei sa afli daca ai sa te măriţi cu Anseimus când are sa fie consilier.

Veronica încremeni de mirare si de spaima, dar baba urma:

- Ţi-am spus toate astea acasă la papa când era ceainicul in fata ta pe masa. Eu eram ceainicul, nu m-ai cunoscut? Asculta, fetiţo! Lasă-l încolo pe Anselmus, e un om uricios si rau. L-a lovit pe băieţaşul meu cu piciorul in fata, pe băieţaşul meu drag, marul cel mic cu obrajii roşii care, când il cumpăra cineva, sarea repede din buzunarul cumpărătorului si venea iar la mine in cos. Anselmus e prieten cu bătrânul, alaltăieri mi-a turnat pe fata blestematul de auripigment ca era cit pe ce sa ma orbeasca, uite urmele arsurii, fetiţo! Lasă-l încolo, lasă-l!... Nu te iubeşte pe tine, iubeşte pe şerpoaica de aur verde si n-are sa ajungă niciodată consilier pentru ca s-a băgat in slujba la salamandre si vrea sa se-nsoare cu şerpoaica verde. Lasă-l si nu te mai gândi la el!

Veronica avea o fire hotărâtă si solida, asa incit îşi învinse repede teama si, dându-se cu un pas înapoi, spuse cu un ton hotărât:

- Babo! Eu am auzit de darul pe care-ll ai de a vedea in viitor si de asta am venit; voiam, desi poate sunt prea curioasa si prea grăbită, sa stiu de la dumneata daca Anselmus pe care il iubesc si il preţuiesc are sa fie al meu vreodată. Daca in loc să-mi îndeplineşti dorinţa, vrei sa ma necăjeşti cu flecăreala dumitale caraghioasa, atunci greşeşti, pentru ca eu n-am vrut decât ceea ce stiu ca oamenii de felul dumitale pot sa dea. Fiindcă, după cum se pare dumneata îmi ştii gândurile mele cele mai ascunse, atunci ţi-ar fi fost foarte uşor să-mi dezvălui multe lucruri care acuma ma chinuiesc si ma frământă. Dar după toate calomniile dumitale caraghioase despre Anselmus, nu mai vreau sa mai aflu nimic de la dumneata. Buna seara!

Veronica voi sa plece. Atunci baba căzu in genunchi plângând si spuse, apucând-o pe fata de poalele hainei:

- Veronico, n-o mai cunoşti tu pe batrinna Liza care te-a purtat in braţe si te-a îngrijit si te-a dezmierdat?

Veronicăi nu-i venea să-şi creadă ochilor. Ea recunoscu pe fosta ei dădaca cu fata, bineînţeles, desfigurata acum de vârstă si mai ales de arsuri. Ea dispăruse cu multi ani in urma din casa directorului Paulmann. Baba avea acum alta înfăţişare decât adineauri; in loc de basma pestriţă, purta acum o boneta respectabila si in loc de zdrenţele negre un capot înflorat, asa cum umbla îmbrăcată si altădată. Se ridica de jos si luând-o in braţe pe Veronica, continua sa vorbeasea:

- Ce ţi-am spus eu ţie poate să-ţi para caraghios si fara rost, dar din păcate asa este. Anselmus mi-a adus multe necazuri, dar fara voia lui. A căzut acum in mâinile arhivarului Lindhorst si arhivarul vrea să-l însoare cu fiică-sa. Arhivarul e cel mai mare duşman al meu si ţi-aş putea spune despre el o mulţime de lucruri, dar tu nu le-ai pricepe sau te-ai speria grozav. O fi el om deştept dar si eu sunt femeie deşteaptă. Asta e!... Vad acum ca Anselmus ţi-e drag si de aceea vreau sa te ajut din tot sufletul sa ajungi fericita si sa te măriţi după placul inimii.

- Dar spune-mi, Liza, pentru numele luii Dumnezeu!... o întrerupse Veronica.

Bătrâna, la rândul ei, o întrerupse:

- Da, da, fetiţo! Stiu ce vrei sa spuii, am ajuns ce sunt, pentru ca asa trebuia sa ajung, nu puteam altfel... Aaa! Eu cunosc mijlocul care poate să-l vindece pe Anselmus de dragostea lui nebunească pentru şerpoaica verde si să-l aducă in chip de consilier in braţele tale. Dar trebuie sa ma ajuţi si tu.

- Spune repede, Liza, şopti Veronica. IIl iubesc asa de mult pe Anselmus!

- Eu te cunosc, continua bătrână, si stiu ca eşti o fata inimoasa. Degeaba voiam eu sa te sperii ca e lupul la usa si sa te fac sa te culci, ca tu imediat deschideai ochii sa vezi lupul; te duceai noaptea in fundul casei fara luminare si te îmbrăcai cu halatul de baie al tatei ca sa sperii copiii vecinului. Asa ca, daca vrei cu tot dinadinsul sa învingi, prin meşteşugul meu, pe arhivarul Lindhorst si pe şerpoaica verde, daca vrei să-l vezi pe Anselmus consilier si să-l iei de bărbat, atunci uite ce sa faci: sa te

furişezi de acasă in noaptea in care are sa fie echinoxul, pe la unsprezece, si sa vii la mine. Vom merge împreună la răspântia care taie câmpia de la marginea târgului. Vom pregăti cele de trebuinţă. Toate ciudăţeniile pe care poate ai sa le vezi nu trebuie sa te sperie. Si acuma, fetiţo, noapte buna, du-te ca te aşteaptă tata la masa!

Veronica pleca repede cu hotărârea de-a veni neapărat in noaptea echinoxului, fiindcă, se gândea ea: "Liza are dreptate, Anselmus e prins in laturi ciudate, dar il scot eu din ele si il numesc al meu pe veşnicie; al meu este si rămâne mereu, consilierul aulic Anselmus!"

Capitolul VI

Grădina arhivarului Lindhorst si câţiva zeflemişti. - Urciorul de aur. - Cursiva engleza.
Caraghioase mâzgălituri. - Printul duhurilor.

- Se prea poate, îşi spuse studentul Anselmus, ca, si coniacul suprafin pe care l-am băut cam lacom la Monsieur Conradi sa fi provocat toate vedeniile absurde care m-au speriat in fata porţii arhivarului Lindhorst. Iată de ce astăzi nu beau nimic si vreau sa înfrunt orice necaz mi s-ar putea ivi.

Ca si atunci când se pregătise pentru prima lui vizita la arhivar, Anselmus îşi aduna desenele si lucrările de arta grafica, peniţele de tus si penele de corb. Tocmai voia sa iasă când dădu cu ochii de sticluţă cu licoare gălbuie pe care o primise de la arhivarul Lindhorst. Atunci ii veniră din nou in minte, in culori vii, ciudatele aventuri pe care le trăise, si un sentiment adânc de voluptate si de durere ii străpunse inima. Fara sa vrea, el exclama cu glas jalnic:

- Nu ma duc eu la arhivar numai ca sa te vad pe tine, Serpentina?

In clipa aceea avu impresia ca iubirea Serpentinei ar putea fi preţul unei munci grele si

primejdioase pe care el trebuia s-o facă si munca asta nu putea fi alta decât copierea manuscriselor lui Lindhorst. El era convins ca, chiar de la intrarea in casa sau chiar înainte de a intra, i s-ar putea întâmpla tot felul de lucruri ciudate, ca si data trecuta. Nu se mai gândi la coniacul lui Conradi si baga sticluţa in buzunar, cu gând sa procedeze întocmai după prescripţia arhivarului, daca cumva precupeaţa bronzata are sa mai îndrăznească sa rânjească la el.

Si într-adevăr, nasul ascuţit se ridica iarăşi si ochii de pisica străluciră din nou de pe ciocanul de bătut in usa in clipa când, la douăsprezece, el voi să-l apuce si sa bata. Anselmus, fara sa mai stea mult pe gânduri, turna licoarea peste chipul fatal, care imediat se netezi si se lustrui, prefăcându-se in metal strălucitor.

Usa se deschise, clopotele răsunară dulce prin toată casa: cling - cling... tinere... sari... sari... uşor... uşor... cling - cling...

Anselmus urca liniştit scara larga si frumoasa si respira cu plăcere mireasma de mirodenii rare care plutea in toată casa. In vestibul se opri nehotărât, fiindcă nu ştia la care dintre multele uşi sa bata. Arhivarul Lindhorst, într-un halat larg de damasc, ieşi atunci si ii spuse:

- A, îmi pare bine, domnule Anselmus, ca in sfârşit te-ai ţinut de cuvânt. Vino cu mine sa te duc in laborator.

Lindhorst o lua repede înainte, pina in fundul vestibulului vast si deschise o mica usa laterala care dădea într-un coridor. Anselmus il urma liniştit. Din coridor intrară intr-o sala sau mai bine zis intr-o sera splendida, deoarece de amândouă părţile, înălţându-se pina in tavan, erau o mulţime de flori minunate, ba chiar copaci mari cu frunze si flori foarte ciudate. O lumina magica, orbitoare, se împrăştia in toate părţile fara sa ştii de unde venea, fiindcă nu se zarea nici-o fereastra nicăieri. Când Anselmus se uita la copaci si la flori, i se păru ca lungi alei se întind printre ele, pina departe in penumbra chiparoşilor desi, străluceau bazinuri de marmura din care stranii figuri se ridicau,

împrăştiind raze de cristal care cădeau plescăind in luminoase potire de crin. Ciudate glasuri şopteau prin pădurea cu plante miraculoase si arome minunate pluteau pretutindeni.

Arhivarul dispăruse si Anselmus zări in fata lui numai o tufa uriaşă de crini roşii înfocaţi. El stătea încremenit de vraja, ameţit de tot ce vedea si de aromele dulci ale grădinii de vis. Si, deodata, se auziră râsete si chicote si voci uşoare care spuneau:

- Domnule student, domnule student, de unde vii? De ce te-ai îmbrăcat asa de frumos, domnule Anselmus. Nu vrei sa stai o data de vorba si cu noi, sa povestim cum bunica a spart oul cu şezutul si cum iuncherul şi-a pătat vestonul de gala? Ştii acum aria noua pe care ai învăţat-o de la papa Starmatz, domnule Anselmus?... Ai o mutra foarte caraghioasa, cu peruca de sticla si cizme de hârtie de scrisori.

Glasurile chicoteau din toate părţile... si chiar lângă Anselmus, care abia acuin îşi dădu seama

ca o mulţime de păsări de toate culorile il înconjurau si râdeau de el. Si tot in clipa asta, tufa de crini roşii veni spre el si Anselmus văzu ca era arhivarul Lindhorst, al cărui halat înflorat cu roşu si galben il făcuse sa se înşele.

- Scuză-mă, draga domnule Anselmus, spuse arhivarul, fiindcă te-am făcut sa aştepţi, dar m-am dus sa vad ce-mi face cactusul care la noapte trebuie tocmai sa înflorească. Ei, cum îţi place grădiniţa mea?

Studentul răspunse:

- O, Doamne, nemaipomenit de frumos e aici, numai păsările astea prea îşi rid de mine!

- Ce-i vorbăria asta? Striga arhivarull către copaci. Atunci un papagal mare si cenuşiu veni fâlfâind din aripi si se aşează lângă arhivar pe o creanga de mirt. Privindu-l foarte serios si grav prin ochelarii aşezaţi pe ciocul lui încovoiat, el cirii:

- Sa nu va supăraţi, domnule arhivar, băieţii mei, zburdalnici cum sunt, s-au apucat iar de joaca, dar si domnul student e vinovat fiindcă...

- Destul, destul, il întrerupse pe bătrân arhivarul, ii cunosc eu pe ştrengarii ăştia dar si dumneata ar trebui să-i mai tii putin in frâu... Hai sa mergem, domnule Anselmus!

Arhivarul il duse prin alte multe odăi ciudat împodobite, asa incit studentul abia putea sa se tina după dânsul, uitându-se in fuga la toate mobilele frumoase, cu forme bizare, si alte lucruri necunoscute de care era plina casa. In sfârşit intrară intr-o încăpere mare in care arhivarul se opri ridicând privirile in sus. Anselmus avu timp sa se desfăteze cu priveliştea minunata pe care o oferea ornamentaţia simpla a acestei odăi. Din pereţii azurii ieşeau tulpinele bronzate ale unor palmieri înalţi care îşi bolteau pe tavan frunzele lor colosale, strălucitoare ca nişte smaralde. In mijlocul salii, pe capetele a trei lei egipteni turnaţi in bronz întunecat, era întinsă o lespede de porfir pe care era aşezat

un simplu urcior de aur. Când zări urciorul Anselmus nu-şi mai putu lua ochi de la el. Pe aurul neted si strălucitor părea ca tot felul de figuri se joaca in mii de reflexe... Se vedea si pe el însuşi cu braţele dornic deschise... stând ling soc!... Si Serpentina se legăna prin crengi, privindu-l cu ochii ei frumoşi. Anselmus fu cuprins de un extaz nebun.

- Serpentina! Serpentina! Striga el. Arhivarul Lindhorst se întoarse repede spre el si spuse:

- Ce vrei sa spui, draga domnule Anselmus? Mi se pare ca o chemi pe fiică-mea. E tocmai in cealaltă parte a casei, in odaia ei; acuma are ora de pian. Hai sa mergem mai departe!

Anselmus il urma, aproape in neştire. Nu mai auzea si nu mai vedea nimic. In sfârşit, arhivarul il apuca strâns de mina si spuse:

- Am ajuns!

Anselmus se deşteptă ca dintr-un vis si văzu ca se găseşte intr-o odaie înalta plina de jur împrejur cu dulapuri de cărţi si care nu se deosebea de alte biblioteci si camere de lucru obişnuite. In mijloc era o masa de scris cu un fotoliu lângă ea.

- Aceasta, spuse arhivarul Lindhorst, eeste deocamdată camera dumitale de lucru. Daca in viitor vei lucra si in cealaltă sala de biblioteca, albastra, acolo unde ai chemat-o pe fiică-mea - asta inca nu stiu. Si acuma as vrea sa ma conving si eu daca într-adevăr poţi sa îndeplineşti lucrul dumitale asa cum vreau si cum am eu nevoie.

Anselmus, plin de încredere, îşi scoase din buzunar desenele si foile scrise, nu fara o adâncă mulţumire de sine si convins ca va uimi pe arhivar cu talentul lui neobişnuit. Arhivarul, abia se uita la prima foaie, un manuscris cu o foarte eleganta caligrafie engleza, si începu sa zâmbească ciudat, clătinând din cap. Făcu acelaşi gest si la toate celelalte foi, asa incit lui Anselmus i se urca sângele la cap si când zâmbetul arhivarului deveni ironic si dispreţuitor, el izbucni supărat:

- Domnul arhivar nu pare tocmai multumiit de modestele mele talente.

- Draga domnule Anselmus, spuse arhivarul Lindhorst, dumneata ai într-adevăr dispoziţii minunate pentru arta caligrafica, dar deocamdată vad ca trebuie sa ma bizui mai mult pe sârguinţă si pe râvnă dumitale decât pe îndemânarea dumitale. Dar poate ca asta e si din pricina materialelor proaste pe care le foloseşti.

Anselmus vorbi atunci despre meşteşugul lui recunoscut de toată lumea, de tusul chinezesc si de penele de corb foarte bune. Lindhorst ii întinse foaia cu caligrafia engleza si spuse:

- Judeca si dumneata singur.

Anselmus rămase ca lovit de trăsnet când văzu cit de urât părea manuscrisul lui. Nici o rotunjime in trăsături, nici o linie bine trasa, nici o proporţie intre minuscule si majuscule, ba chiar de

multe ori rândurile care păreau de bine de rau mai izbutite erau stricate de nişte mâzgăleli şcolăreşti si uricioase.

- Si pe urma, continua arhivarul, tusull dumitale nu e durabil.

El îşi muie degetul într-un pahar cu apa si atinse uşor literele care dispărură fara sa lase mci o urma. Anselmus avu impresia ca un monstru il strânge de git si nu mai putu scoate o vorba. Rămase asa cu nenorocita de foaie in mina. Arhivarul începu sa rida si spuse:

- Nu te necăji de asta, draga domnule Anselmus. Ce n-ai putut sa faci pina acum, ai sa izbuteşti poate mai bine aici la mine, si, afara de asta, aici ai sa găseşti un material mai bun decât acela pe care l-ai avut pina acum. Începe liniştit si lucrează!

Arhivarul aduse un lichid negru care răspândea un miros cu totul particular, nişte pene ciudat

colorate si foarte ascuţite si o foaie deosebit de neteda si de alba, apoi scoase dintr-un dulap un manuscris arab. Imediat ce Anselmus începu sa lucreze, arhivarul părăsi odaia. Anselmus mai copiase de multe ori scriere araba, asa ca prima lui lucrare la arhivar nu i se păru grea.

"Cum au ajuns mâzgălelile in caligrafia mea engleza numai Dumnezeu si cu arhivarul Lindhorst stiu, îşi spuse el. Dar ca nu sunt de mina mea - asta pot sa jur".

Cu fiecare cuvânt scris fara greş pe pergament, curajul lui creştea si, o data cu el, si îndemânarea. Penele mergeau de minune si cerneala cea misterioasa curgea neagra ca smoala si lunecoasa pe pergament. Cu cit lucra cu mai multa atenţie si sârguinţă, cu atât se simţea mai bine aici, in singurătatea acestei odăi. Tocmai se deprinsese bine cu lucrul, pe care spera să-l duca la bun sfârşit, când arhivarul, la ceasurile trei, il chema la masa in odaia de alături. Masa fu foarte buna. Arhivarul, foarte bine dispus, il întrebă pe Anselmus despre prietenii lui, despre directorul Paulmann si registratorul Heerbrand si povesti, mai ales ales despre acesta din urma, tot felul de lucruri amuzante.

Vinul vechi de Rin ii plăcu mult lui Anselmus si il făcu mai vorbăreţ decât era de obicei. La patru se scula de la masa ca sa se duca la lucru si aceasta punctualitate plăcu arhivarului. Daca înainte de masa copierea semnelor arabe reuşise, acuma lucrul mergea si mai bine. El însuşi nu putea pricepe repeziciunea si uşurinţa cu care putea sa imite trăsăturile încâlcite ale scrierii străine. I se părea tot timpul ca din fundul sufletlui o voce ii şopteşte in chip foarte lămurit: "O, ai putea tu oare sa lucrezi asa daca n-ai purta-o pe ea in cuget si in simţire, daca n-ai crede in ea si in dragostea ei?"

Si atunci, încet de tot, ca într-un domol clinchet de cristal, se auzi o şoaptă prin odaie:

- Aproape sunt de tine... aproape... aproape... te ajut... fii curajos... fii tare, dragul meu Anselmus... Ma străduiesc si eu cu tine ca sa poţi sa fii al meu!

Si auzind, într-un adânc extaz, aceste sunete, semnele necunoscute i se păreau mai uşor de înţeles... aproape nici nu mai trebuia sa se uite in original... parca literele ar fi fost deja scrise in linii

subţiri pe pergament, asa ca el nu avea nevoie decât sa le îngroaşe. Lucra asa, învăluit de dulci sunete, ca de un suflu molcom si plăpând, pina când ceasul bătu şase si arhivarul Lindhorst intra in odaie.

El se îndreptă, zâmbind ciudat, spre masa. Anselmus se ridica tăcut in picioare. Arhivarul il privea mereu tot cu aceeaşi expresie ironica dar, imediat ce se uita la copia manuscrisului, zâmbetul pieri făcând loc unei seriozităţi adânci si solemne care care ii încordă toţi muşchii fetei. Curând, el nu mai păru acelaşi. Ochii care adineauri aruncau foc in priviri se uitau acum cu o nesfârşită blândeţe la Anselmus, o uşoară roşeaţă colora obrajii palizi si, in locul ironiei care ii strângea de obicei gura, buzele graţioase si pline voiau parca sa se deschidă pentru o cuvântare înţeleaptă si pătrunzătoare de suflet. Întreaga lui făptura părea mai înaltă si mai demna, halatul larg ii atârna ca o mantie regala in falduri largi pe umeri si pe piept si printre buclele albe, deasupra frunţii înalte si limpezi, se încolăcea un cerc de aur, subţire.

- Tinere, începu arhivarul cu un ton soolemin, am aflat, inca înainte ca tu sa bănuieşti, toate legăturile tainice care te leagă de ceea ce mie îmi este mai scump si mai sfânt. Serpentina te iubeşte si un destin ciudat, ale cărui fire fatale sunt toarse de forte vrăjmaşe, se va împlini când ea va fi a ta si când vei primi neapărat ca zestre urciorul de aur, care e proprietatea ei. Dar fericirea ta intr-o viaţă mai înaltă va reuşi numai dintr-o lupta. Principii potrivnice te ataca si numai forţa lăuntrică cu care te vei împotrivi atacurilor te poate scăpa de ruşine si de pieire. Lucrând aici, tu îţi faci ucenicia. Credinţa si cunoaşterea te vor duce la ţintă apropiata daca vei stărui in ceea ce ai trebuit sa începi. Poart-o adânc in suflet pe ea care te iubeşte, si vei contempla atunci minunile splendide ale urciorului de aur si vei fi fericit mereu... Mergi sănătos acuma! Arhivarul Lindhorst te aşteaptă mâine la douăsprezece... Mergi cu bine!

Arhivarul il împinse uşor pe Anselmus spre usa, pe care apoi o închise. Anselmus se trezi in odaia in care stătuse la masa si a carei singura usa dădea in vestibul. Uluit de toate aceste initimplari minunate, el rămase pe loc in fata porţii. O fereastra se deschise deasupra capului si el se uita in sus.

Era arhivarul Lindhorst; era acelaşi bătrân in haina cenuşie asa cum il cunoscuse întotdeauna. Arhivarul ii spuse:

- La ce te tot gândeşti, draga domnule Anselmus? Se vede ca literele arabe nu-ţi mai ies din minte. Saluta din parte-mi pe directorul Paulmann, daca te duci cumva pe la el si vino iar mâine la douăsprezece fix. Onorarul pentru astăzi e in buzunarul drept al vestei.

- Anselmus găsi într-adevăr in buzunar talerul de argint, dar nu se bucura de loc.

"Ce are sa iasă din toate astea, îşi spuse el, nu stiu. Dar, oricâte amăgiri si vedenii absurde m-ar înconjura, Serpentina trăieşte si dăinuieşte in sufletul meu si mai bine mor decât sa renunţ la ea, fiindcă stiu ca gândul in mine e etern si n

C a p i t o l u l VII

Cum directorul Paulmann îşi scutura pipa si se duse la culcare. - Rembrandt si Breughel infernalul. - Oglinda magica si reţeta doctorului Eckstein pentru o boala necunoscuta.

In sfârşit, directorul Paulmann îşi scutura pipa si spuse:

- Cred ca e vremea sa mergem la culcare.

- Desigur, răspunse Veronica, foarte îngrijorată fiindcă văzuse ca tatăl ei nu mai pleacă si ceasul bătuse de mult zece. Imediat ce directorul se duse in odaia lui de culcare si imediat ce

răsuflarea apăsată a Franciscai fu o dovada ca a adormit de-a binelea, Veronica, care se culcase si ea de forma, se scula încetişor, se îmbraca, îşi puse o mantie pe umeri, si se strecura afara din casa.

Din clipa când Veronica fusese la bătrâna Liza, ea il vedea mereu pe Anselmus in fata ochilor si nici ea singura nu ştia cum, dar i se părea ca o voce străină in sufletul ei ii spunea mereu si mereu ca împotrivirea lui e din cauza unei persoane duşmănoase care il tine strâns legat cu legături pe care ea Veronica, le va putea sfărâma prin mijloacele tainice ale unei arte magice. Încrederea ei in bătrâna Liza creştea in fiecare zi si chiar si impresia de mister si de spaima se şterse, asa incit toaia ciudăţenia relaţiilor ei cu bătrâna ii apărea acum ca ceva neobişnuit si romanesc, care tocmai o atrăgea mai mult.

Iată de ce era hotărâtă sa încerce aventura din noaptea echinoxului, chiar cu primejdia de a i se descoperi lipsa de-acasă si de-a avea tor felul dc neplăceri. In stirsit, acuma sosise fatala noapte in care bătrâna Liza ii făgăduise ajutor si mângâiere. Veronica, deprinsa deja cu gândul plimbării

nocturne, se simţea curajoasa. Trecu repede pe străzile pustii, fara sa ia seama la furtuna care vâjâia in văzduh si care ii arunca stropi groşi de ploaie in fata. Cu sunete grele si scârţiitoare, orologiul de la Kreuzkirche bătea unsprezece in clipa când Veronica, uda pina la piele, ajunse in fata casei bătrânei. Glasul acesteia se auzi înăuntru:

- Ai si venit, fetiţo? Aşteaptă numai putin. Si imediat baba apăru in usa cu un paner in mina si cu motanul lângă ea.

- Hai sa mergem si sa facem tot ce trebuie si se poace face in noaptea asta care e prielnica lucrului.

Spunând acestea, baba, cu mina ei rece, apuca pe Veronica de brat si ii dădu sa poarte panerul greu, in timp ce ea lua o căldare, nişte pirostrii si o sapa. Când ajunseră in cimp, nu mai ploua dar vijelia sufla si mai tare, urlând cu mii de glasuri prin văzduh. O tânguire groaznica si sfisieioare se revarsa din nourii grei si negri care se îngrămădeau cu repeziciune pe cer si învăluiau

totul într-un întuneric adânc. Baba mărgea repede inainie si striga cu glas strident:

- Fa lumina, fa lumina, băiatule!

Şi-atunci, deodata, in fata lor şerpuiră si se încrucişară fulgere albastre si Veronica văzu cum motanul sarea in fata lor, împrăştiind scântei care pocneau. Si când vijelia se mai potoli putin, ea auzea ţipetele lui cumplite. Răsuflarea i se opri in piept si parca gheare reci de gheata ii încleştară inima. Dar ea îşi învinse repede spaima si, agăţându-se cu putere de baba, spuse:

- Sa facem tot ce trebuie făcut si fie ce-o fi!
- Asa, bine, fetiţo, răspunse baba; fii hotărâtă si eu am să-ţi dau ceva frumos si pe deasupra si pe Anselmus.

In sfârşit, baba se opri si spuse:

- Am ajuns.

Apoi sapa o gaura in pământ, turna cărbuni in ea si aşeză deasupra pirostriile pe care puse căldarea. Ea însoţi toate acestea cu mişcări ciudate, in timp ce motanul tot umbla împrejurul ei. Din coada lui ieşeau scântei care formau un cerc de foc. Cărbunii începură sa ardă si sub pirostrii ţâşniră flăcări albastre. Veronica trebui să-şi scoată mantia si voalul si sa se aşeze jos lângă baba care ii lua mâinile si i le strânse cu putere, privind-o pe fata cu ochi scânteietori. Ciudatele obiecte pe care baba le scosese din paner si le aruncase in căldare si care n-ai fi putut spune daca erau flori, metale, ierburi, animale, începură sa fiarbă si sa clocotească. Baba o lăsă pe Veronica si lua o lingura de fier cu care începu sa amestece fiertura si spuse Veronicăi sa se uite in căldare si sa se gândească mereu la Anselmus in tot acest timp. Mai arunca in căldare metale strălucitoare si o şuviţă de par pe care şi-o tăiase Veronica din crestetui capului si un inel pe care ea il purtase multa vreme. Baba, făcând acestea, rostea vorbe neînţelese care răsunau strident in noapte iar motanul, alergând mereu încoace

şi-n colo, scheuna si miorlăia...

As vrea, cetitorule, ca in noaptea de douăzeci trei septembrie sa te fi aflat in drum spre Dresda. La ultima statie, când tocmai se lăsă noaptea, ti s-a spus zadarnic ca ar fi mai bine sa ramii. Hangiul prietenos ţi-a spus ca afara ploua si e prea mare vijelia si ca de altfel nici nu e bine sa mergi asa prin întuneric in noaptea echinoxului. Dar tu n-ai luat in seama asta si te-ai gândit foarte just: Plătesc surugiului un taler bacşiş si pe la unu, cel mai târziu, sunt in Dresda, unde, la "Îngerul de aur" sau la "Coif", sau la "Oraşul Naumburg" ma aşteaptă o masa buna si un pat moale. Mergând acum prin întuneric, zăreşti deodata in zare o lumina care pâlpâie ciudat. Ajuns mai aproape, vezi un cerc de foc in mijlocul căruia doua fapturi stau lângă o căldare din care ies aburi groşi si raze si scântei roşii. Drumul trece drept prin foc, dar caii sforăie si tropaiesc si se ridica in doua picioare, surugiul înjura si da cu biciul in cai, insa aceştia nu se urnesc din loc. Fara sa vrei, tu sari din trăsură si te repezi câţiva paşi înainte. Acuma vezi bine pe fata frumoasa si zvelta care sta in genunchi, in haina subţire si alba, de noapte, lângă căldare. Furtuna i-a desfăcut cozile si parul lung si castaniu flutura

liber in vint. Fata ei de înger frumos e luminata de locul orbitor care arde sub pirostrii cu flăcări mari. Insa de spaima care a inghetat-o, fata aceasta e galbena de moarte si in privirea ei fixa, in sprincenele ridicate, in gura care zadarnic se deschide pentru un strigat de groaza ce nu poate ieşi din pieptul innabusit de teroare, tu vezi spaima si groaza ei. Ea îşi înălţă mâinile mici, împreunate spasmodic, ca si cum ar chema rugător îngerii de paza ca s-o apere de monştrii infernului care, ascultând de vraja puternica, vor apărea in curând!... Ea sta in genunchi, nemişcată ca o statuie de marmora. In fata ei, ghemuita la pământ, sta o femeie înaltă si slaba, cu fata de arama galbena, cu nas coroiat si ascuţit si cu ochi strălucitori de pisica. De sub mantia neagra care o învăluie, ies braţele ei ciolănoase si goale si, amestecând infernala fiertura, ea ride si striga cu voce croncănitoare in mijlocul furtunii care vâjâie si urla... Eu cred, iubite cititor, ca oricât de curajos ai fi, la vederea acestui tablou rembrandtian sau brueghelian care a apărut acum in viaţă, ti s-ar fi ridicat parul in vârful capului de groaza. Dar privirea ta nu se putea desface de fata prinsa in acest vârtej infernal si curentul electric care îţi cutremura nervii si fibrele a aprins repede ca fulgerul in tine, gândul îndrăzneţ de-a înfrunta forţele misterioase ale cercului de foc; groaza ta s-a topit in el, chiar gândul însuşi a

încolţit in aceasta groaza si in aceasta spaima, ca un produs al lui. Ti se părea ca eşti tu însuţi unul din îngerii păzitori la care se ruga fata in spaimele morţii, si ca trebuie sa scoţi pistolul din buzunar si s-o împuşti pe baba. Dar in timp ce te gândeai la asta, ai strigat tare:

"Hei, ce-i acolo?" sau "Ce faceţi aici?" Surugiul a sunat cu putere din corn, baba s-a rostogolit in fiertura ei si totul a dispărut deodata într-un fum gros... N-aş putea spune daca tu ai fi găsit-o pe fata pe care o căutai acum dornic, prin întuneric, dar vrăjitoriile babei le-ai spulberat si ai dezlegat vraja cercului magic in care Veronica se băgase cu atâta nesocotinţa...

Insa nici tu, cititorule, nici altcineva n-a mers pe drumul acela, la douăzeci si trei septembrie, in noaptea aceea vijelioasa si prielnica vrăjilor si Veronica trebui sa aştepte lângă căldare, cu spaima, pina când totul avea sa se isprăvească. Ea auzea cum vâjâia si urla in jurul ei, cum tot felul de glasuri uricioase behăiau si măcăiau laolaltă, dar ea nu-şi deschise ochii fiindcă simţea ca priveliştea de groaza si de scârba din jurul ei ar prabusi-o intr-o nebunie fara leac, nimicitoare. Baba nu mai

amesteca in căldare, fumul se făcu tot mai subţire si tot mai subţire si, in sfârşit, nu mai rămăsese decât o uşoară flacăra albastra pe fundul căldării. Baba spuse:

- Veronico, fetiţo, uită-te in fund... ce vezi tu? Ce vezi?

Dar Veronica nu putu sa răspundă, cu toate ca i se părea ca tot felul de figuri nelămurite se învârteau in căldare. Chipurile apăreau tot mai limpede si deodata ieşi din fundul căldării si studentul Anselmus care o privi prietenos pe Veronica si ii întinse mâinile.

Ea striga:

- O, Anselmus!... Anselmus!

Baba deschise repede caneaua căldării si din căldare curse şuierând si pocnind, metal topit

intr-o forma aşezată alături. Apoi baba sari in picioare si începu sa tipe, sărind într-una de jur împrejur cu gesturi sălbatice:

- Am isprăvit lucrarea! Îţi mulţumesc, băiete! Ai făcut de straja!... Hu! Hu! Uite-l ca vine. Muşcă-l tare, muşcă-l bine!

Atunci un vâjâit puternic se auzi in aer, ca si cum un vultur uriaş s-ar fi repezit cu vuiet spre pământ, lovind cu aripile. O voce cumplita se auzi:

- Hei! Hei! Ticăloşilor! S-a isprăvit acum... s-a isprăvit. Plecaţi acasă.

Baba se prăbuşi urlând la pământ si Veronica îşi pierdu orice cunoştinţă...

Când îşi veni din nou in fire, era ziua. Ea zăcea in pat si Francesca stătea in fata ei cu o ceaşcă

de ceai fierbinte, spunând:

- Dar spune-mi ce-i cu tine, Veronica?? De-un ceas si mai bine stau lângă tine si tu nu te mişti, ci numai gemi si iar gemi ca m-a apucat spaima. Tata nici nu s-a mai dus azi la şcoală si trebuie sa vina acuma cu domnul doctor.

Veronica lua ceaiul fara sa răspundă. Apoi, in timp ce sorbea din ceaşcă, imaginile groaznice de astă-noapte ii apărură iarăşi vii in fata ochilor.

"Care va sa zică n-a fost decât un vis urât... Cum? N-am fost eu ieri seara la bătrâna Liza? N-a fost ieri 23 septembrie?... Dar desigur ca m-am îmbolnăvit inca de ieri si tot ce-am văzul a fost numai o închipuire de-a mea si m-am îmbolnăvit numai din pricina ca m-am gândit la Anselmus si la baba aceea ciudata care spunea ca e Liza si care desigur ca voia numai sa ma ademenească... "

Sora mezina, care in vremea aceasta ieşea din odaie, se întoarse in mina cu mantia Veronicăi, uda toată.

- Ia uite, Veronica, spuse fetiţa, ce-a păţit mantaua ta! Azi-noapte, furtuna a deschis fereastra si a răsturnat scaunul pe care era întinsă mantaua; desigur ca a plouat înăuntru si de aceea e asa de uda.

Veronica îşi simţi inima grea fiindcă vedea ca n-a fost un vis si ca ea s-a dus într-adevăr la baba. O spaima cumplita o cuprinse si trupul i se scutura de febra. Dârdâind, ea îşi trase plapuma peste dânsa dar simţi deodata ca ceva tare o apăsa pe piept. Puse mina si i se păru ca e un medalion. Când soră-sa ieşi din odaie, scoase obiectul acela si văzu ca e o oglinda de metal lucios, mica si rotunda.

- Asta e un dar de la baba, exclama ea.. Raze de foc păreau ca ţâşnesc din oglinda si o

străpungeau pina in fundul sufletului, incalzindu-i-l. Febra trecuse si ea era cuprinsa acum de un sentiment de sănătate si de tihna. Gândurile i se îndreptară iarăşi spre Anselmus si, când se gândea mai mult la dânsul, el ii zâmbea prietenos din oglinda ca o miniatura vie. Dar, in curând i se păru ca nu mai vede portretul ci chiar pe Anselmus in carne si oase. Stătea intr-o odaie înaltă si ciudat mobilata si scria de zor. Veronica voia sa se duca la el, să-l bata pe umăr si să-i spună: "Domnule Anselmus, uită-te aici, eu sunt! Dar asta nu se putea fiindcă i se părea ca in jurul lui e un cerc de foc si când Veronica se uita mai bine văzu ca nu erau decât nişte cărţi groase cu muchii aurite. In sfârşit, ea izbuti să-l privească in ochi. El se uita la dânsa si abia într-un târziu păru ca o recunoaşte si in fine zimbi si spuse: "A! Dumneata eşti, domnişoara Paulmann? Dar de ce, ma rog, câteodată apari ca o şerpoaică?" La vorbele acestea stranii, Veronica începu sa rida. Atunci se trezi dintr-un vis adânc si ascunse rcpede oglinjoara când directorul Paulmann si doctorul Eckstein veni lângă pat, lua pulsul Veronicăi, statu asa multa vreme scufundat in adânci meditaţii, apoi spuse:

- Ai! Ai!

După asta, scrise o reţetă, mai lua inca o data pulsul, spuse iarăşi: Ai! Ai! Si părăsi pe pacienta.

Directorul Paulmann, insa, nu putu sa afle lămurit din aceste declaraţii ale doctorului ce anume ar putea avea Veronica.

Capitolul VIII

Biblioteca cu palmieri. - Aventurile unei nefericite salamandre. - Cum pana cea neagra a dezmierdat o sfecla si registratorul Heerbrand s-a îmbătat foarte.

Studentul Anselmus lucrase acum timp de câteva zile la arhivarul Lindhorst. Aceste ceasuri de lucru fura pentm el cele mai fericite dia viaţa lui. Incorijurat de sunete dulci, de vorbele de mângâiere ale Serpentinei, atins chiar câteodată de o răsuflare uşoară, el se simţea cuprins de o linişte

nemaisimtita pina atunci si care câteodată sporea pina la cea mai adâncă bucurie. Toate nevoile, toaie micile griji ale existentei lui sărace ii pieriseră din suflet. In noua viaţă care ii răsărise ca într-un soare orbitor, el pricepea acum toate minunile unei lumi mai înalte care odinioară il umpluseră de uimire si chiar de groaza. Copiatul mergea foarte repede. Anselmus avea tot mai mult impresia ca scrie pe pergament doar nişte semne pe care le cunoştea de mult si ca aproape nu mai trebuie sa se uite in original ca sa transcrie totul cu cea mai mare exactitate.

In afara de vremea mesei, pe arhivar il vedea numai din când in când, dar acesta apărea întotdeauna taman in clipa când Anselmus termina ultima litera a unui manuscris. Venea si ii dădea altul si dispărea apoi imediat, fara o vorba, după ce amesteca numai cerneala cu un beţişor negru si înlocuia penele uzate cu altele noi si mai ascuţite. Intr-o zi când Anselmus, la amiaza, începuse sa urce scara, el găsi închisă usa prin care intra de obicei. Arhivarul apăru de cealaltă parte, in halatul lui minunat, parca presărat cu flori strălucitoare. El spuse:

- Astăzi, vino cu mine, draga Anselmus; trebuie sa mergem in camera unde ne aşteaptă maestrul *Bhagavadgitei*[3].

Lindhorst trecu in coridor si conduse pe Anselmus prin aceleaşi încăperi si sali ca si întâia data.

Anselmus fu din nou uluit de splendoarea grădinii, dar văzu acum lămurit ca multe din florile ciudate care atârnau de crengi erau in fapt insecte strălucitoare, de toate culorile, care băteau din aripioare si, zburând si învârtindu-se, păreau ca se dezmiardă intre ele cu trompele lor. Si dimpotrivă, păsările roze si azurii erau flori parfumate si mireasma pe care o răspândeau se înălţa din potirele lor in sunete dulci si uşoare care, împreună cu murmurul havuzurilor idepartate si cu freamătul tufişurilor si al copacilor, sc amestecau in tainicile acorduri ale unui dor adânc. Păsările, care, întâia data când venise el, il necăjiseră si râseseră pe socoteala lui, zburară iarăşi pe lângă el si strigară din nou fara încetare:

- Domnule student, domnule student! Nu te grăbi asa de tare. Nu te mai uita in nori... ar putea să-ţi cada pe nas... He, he, domnule student, ia-ţi halatul de baie... cumătrul huhurez vrea sa te coafeze...

Si asa vorbiră mereu pina ce Anselmus ieşi din grădină.

Arhivarul Lindhorst intra, in sfârşit, in odaia albastra. Porfirul cu urciorul de aur nu mai era acolo, in locul lui era acum, in mijlocul odăii, o masa acoperita cu catifea violeta pe care era aşezat materialul de scris al lui Anselmus, si lângă masa era un fotoliu îmbrăcat tot in aceeaşi catifea ca si masa.

- Draga domnule Anselmus, spuse arhivarul, ai copiat pina acum multe manuscrise si spre marea mea mulţumire le-ai copiat repede si exact. Ţi-ai câştigat prin asta încrederea mea. Partea cea mai importanta a mai rămas insa de făcut si ea este copierea sau mai bine zis zugrăvirea unor

anumite opere scrise cu semne speciale, opere pe care le păstrez aici in odaia aceasta si care nu trebuie copiate decât numai aici. Aşadar, de acum înainte, vei lucra aici, dar trebuie să-ţi recomand cea mai mare prudenta si atenţie; o trăsătură greşită sau, fereascâ Dumnezeu, o pata de cerneala aruncata pe original, te nenoroceşte.

Anselmus observa ca, din tulpinile aurii ale palmierilor, ieşeau frunzişoare verzi de smarald. Arhivarul lua una din acestea si Anselmus văzu ca frunza era de fapt un sul de pergament pe care arhivarul il desfăcu si il întinse pe masa. Anselmus se minuna mult văzând semnele ciudat încolăcite si mai că-i pieri curajul de-a putea copia totul exact, când privi atâtea punctişoare, linii, trăsături si înfloriturí, care păreau ca înfăţişează când plante, când firişoare de muşchi, când chipuri de animale. Căzu pe gânduri tot uitându-se la ele.

- Curaj, tinere! Spuse arhivarul. Daca ai credinţă trainica si dragoste adevărată, atunci te ajuta Serpentina.

Vocea lui răsună ca un metal si când Anselmus, speriat, se uita la el, arhivarul sta in fata lui cu regeasca infaitisare in care il văzuse la întâia lui vizita in biblioteca. Lui Anselmus, cuprins de respect, ii veni sa îngenuncheze. Arhivarul insa se urca pe tulpina unui palmier si dispăru printre frunzeie de smarald. Anselmus înţelese ca printul duhurilor a stat de vorba cu el si acum s-a suit in camera lui de lucru ca sa se sfătuiască despre soarta lui si a Serpentinei cu razele pe care i le-au trimis in solie câteva planete. "Sau poate, se mai gândi el, aşteaptă vesti de la izvoarele Nilului sau vreun mag din Laponia vine să-l vadă... dar acum e mai bine sa ma aşez la lucru".

Si el începu sa studieze semnele stranii de pe pergament. Muzica miraculoasa a grădinii răsună si il împrejmuia cu miresme dulci. Auzea si păsările chicotind, dar nu înţelegea ce spun, ceea ce de altfel nu-l supăra de loc. Uneori i se părea ca frunzele de smarald ale palmierilor foşnesc si ca radiază din nou prin odaie sunetele limpezi de cristal pe care le auzise sub soc in ziua aceea fatala a Înălţării. Înviorat de aceste sunete si luciri, Anselmus îşi îndreptă tot mai muit gândurile asupra titlului

pergamentului si in curând stiu ca semnele nu puteau sa însemne altceva decât: "Despre căsătoria salamandrei cu şerpoaica verde".

Un puternic triplu acord de clopote cristaline răsună.

- Anselmus, draga Anselmus, se auzi dintre frunze si o, minune: de pe tulpina palmierului se scobori şerpoaica verde.

- Serpentina! Serpentina! Striga Anselmus in extaz.

Si uitându-se mai bine la ea văzu ca era o fata frumoasa care plutea spre el, privindu-l cu ochii ei albaştri si plini de dor, asa cum ei trăiau de mult in sufletul lui. Frunzele parura ca se apleacă si se întind, pretutindeni din tulpini răsăriră spini, dar Serpentina se strecura si se furişa cu îndemânare printre ei trăgând după dânsa haina care-i flutura si sclipea in culori, si haina, lipindu-se de trupul mlădios, nu se agaţa nicăieri de spinii si ţepii palmierilor. Ea veni si se aşeză lângă Anselmus, pe

acelaşi fotoliu, il cuprinse de mijloc cu braţul si se strânse lângă dânsul asa incit el simţi răsuflarea buzelor si căldura electrica a trupului ei.

- Draga Anselmus, începu Serpentina, in curând vei fi al meu; prin credinţa ta, prin iubirea ta ai sa ma câştigi si eu am să-ţi aduc urciorul de aur care ne va face fericiţi pe totdeauna.

- O, tu, draga si frumoasa Serpentina, spuse Anselmus, numai pe tine sa te am si nu-mi mai trebuie nimic. Numai a mea sa fii si pot sa pier in toate minunăţiile si ciudăţeniile care m-au învăluit din clipa când te-am văzut pe tine.

- Stiu, spuse Serpentina, ca minunile si ciudăţeniile cu care tatăl meu te-a învăluit, de multe ori mai mult in joaca, te-au umplut de groaza si de spaima, dar de acuma am nădejde ca aceasta nu se va mai întâmpla fiindcă eu am venit lângă tine acum, draga Anselmus, numai ca să-ţi povestesc amănunţit si din adâncul sufletului tot ce trebuie sa ştii pentru ca să-l cunoşti bine pe tata si sa vezi lămurit cum stau lucrurile cu el si cu mine.

Lui Anselmus i se păru ca e atât de învăluit si de cuprins de făptura ei incit el nu se mai poate mişca decât cu dânsa, ca si cum numai bătăile pulsului ei ar fi vibrat in fibrele si nervii lui. Fiecare din vorbele ei răsună până-n fundul sufletului si aprindea in el o raza strălucitoare, o bucurie cereasca. Cuprinsese cu braţul trupul ei mlădios, dar stofa strălucitoare a hainei ei era asa de lucie si alunecoasa, incit mereu i se părea că-i scăpă din mâini si gândul acesta il făcea sa se înfioare.

- O, nu ma părăsi, Serpentina, exclama el fara sa vrea. Tu singura eşti viaţa mea.

- Nu plec astăzi, spuse Serpentina, pina nu-ţi povestesc tot ce poţi tu pricepe in dragostea ta pentru mine. Trebuie sa ştii, dragul meu, ca tata face parte din neamnl minunat al salamandrelor, iar eu ii datoresc viaţa dragostei lui pentru şerpoaica verde. In vremuri străvechi, stăpânea in tara minunata a Atlantidei puternicul print Phosphorus, căruia ii slujeau duhurile elementare. Intr-o zi, salamandra (adică tatăl meu), pe care printul il iubea mai mult decât pe alţii, se plimba prin grădină frumoasa pe care mama lui Phosphorus o împodobise cu darurile cele mai minunate. Tatăl meu auzi un crin care cânta uşor:

"Închide-ţi bine ochişorii, iubitul meu, pina când vântul dimineţii are sa te trezească". Tatăl meu se apropie de floare. Crinul, atins de suflarea lui de foc, îşi desfăcu petalele si tatăl meu zări in mijlocul lor pe fiica crinului, şerpoaica verde, care dormea in caliciul florii. Salamandra atunci fu cuprinsa de o dragoste mare fata de frumoasa şerpoaica si o răpi crinului ale cărui miresme strigară zadarnic, tânguindu-se prin toată gradina după fiica iubita. Salamandra duse pe şerpoaica in palatul lui Phosphorus si spuse acestuia:

- Uneşte-mă cu cea pe care o iubesc. Ea trebuie sa fie a mea pentru totdeauna.

- Nebunule, ce-mi ceri tu? Spuse printul duhurilor; afla ca odinioară floarea de crin a fost iubita mea si a dormit împreună cu mine, insa scânteia pe care am aruncat-o într-însa era s-o nimicească si numai biruinţa asupra balaurului negru care tine acum legate in lanţuri duhurile pământului a ocrotit-o pe floare, astfel incit petalele au rămas destul de tari ca sa închidă in ele scânteia si s-o păstreze. Dar daca tu o îmbrăţişezi pe şerpoaica verde, focul tau are să-i ardă trupul si din tine va ieşi, repede răsărita, o făptură noua.

Salamandra nu asculta de sfatul pe care i-l dădu printul duhurilor. Plina de o dorinţă arzătoare, o lua in braţe pe şerpoaica verde si aceasta se prefăcu in cenuşă si o noua făptura, înaripata, născută din cenuşă, se ridica si zbura in văzduh. Salamandra fu cuprinsa de nebunia deznădejdii si alerga, împroşcând foc si flăcări prin grădină, pe care o pustii astfel, incit florile căzură arse la pământ si jalea lor umplu văzduhul. Printul duhurilor, foarte miniat, prinse pe salamandra si spuse:

- Focul tau s-a potolit. Flăcările tale s-au stins, razele tale au orbit... Scufundă-te si cazi printre duhurile pământului, ca ele sa te chinuiască si sa te batjocorească si sa te tina captiva pina când focul din nou se va aprinde si va ţâşni iarăşi din pământ, strălucind cu tine in chip de făptură noua.

Biata salamandra se prăbuşi stinsa. Si atunci se apropie bătrânul si ursuzul duh al pământului, care era grădinarul lui Phosphorus, si spuse:

- Stăpâne, cine are a se plânge de salamandra mai mult decât mine? Toate florile mele frumoase pe care le-a ars nu le-am împodobit eu oare cu metalele mele cele mai frumoase? Nu m-am îngrijit eu de seminţele lor si le-am crescut cum se cuvine si mi-am cheltuit cu ele atâtea culori frumoase?... si totuşi iau acum apărarea bietei salamandre pe care numai dragostea, de care si tu, stăpâne, ai fost cuprins de atâtea ori, a făcut-o să-şi iasă din minţi si sa pustiască grădină... Ridică-i pedeapsa prea aspra pe care i-ai dat-o!

- Focul ei acuma s-a stins, spuse printul duhurilor. In nefericitele vremuri când neamul degenerat al oamenilor nu va mai pricepe vorbele naturii, când duhurile elementare, surghiunite in tărâmurile lor, vor vorbi cu omul numai de la mari depărtări si in înăbuşite acorduri, când omului scos din cercul armonios, doar numai un dor nesfârşit ii va aduce vesti din minunatul tărâm in care trăia odinioară când in sufletul lui mai era credinţa si tărie. - In aele vremuri nefericite se va aprinde din nou focul salamandrei, dar ea nu va mai răsări decât in chip de om si va trebui, intrând cu totul in

viaţa de nevoi si griji, sa îndure toate necazurile acestei vieţi. Insa ea va păstra amintirea stării sale de la început si numai atâta cit va trai din nou in sfânta armonie cu întreaga natura, va pricepe minunile ei, si puterea duhurilor înrudite ii va sta la îndemână. Intr-o tufa de crini va găsi iarăşi pe şerpoaica verde si rodul unirii cu dânsa va fi trei fiice care vor apărea oamcnilor in chipul mamei. Primăvara ele se vor atârna de crengile socului si vor rosti vorbe cu vocile lor dulci dc cristal. Daca in acele biete vremuri păcătoase, de nesimţire si întunecare, se va găsi un tânăr care sa audă cântecul lor, daca vreuna din şerpoaice il va privi cu ochii ei frumoşi, daca privirea ei va aprinde in el presimţirea minunatului tărâm spre care sa se poată avânta cu îndrăzneală, când va arunca povara vieţii de rând, daca, o data cu dragostea de şerpoaica va încolţi arzătoare in el credinţa in minunile naturii si in propria-i existenta in mijlocul acestor minuri, atunci şerpoaica va fi a lui. Dar salamandra nu va putea să-şi arunce povara ei apăsătoare si sa se întoarcă la fraţii ei, pina când nu se vor găsi trei tineri de aceştia care sa se căsătorească cu cele trei fete.

- Da-mi voie, stăpâne, spuse duhul pamiintului, sa fac acestor trei fete un dar care sa

slăvească viaţa lor cu soţii pe care şi-i vor găsi. Fiecare dintre ele va primi un urcior din cel mai frumos metal pe care-l am. Il voi şlefui cu raze pe care le voi lua diamantului. In strălucirea lui se va oglindi tărâmul nostru minunat asa cum e acum in acord cu întreaga natura. Din urcior va răsări in clipa căsătoriei un crin ros ale cărui flori veşnice vor învălui cu dulci miresme pe tânărul acela bine încercat. Curând după aceea el va pricepe vorbele lor si minunile tărâmului nostru si va veni sa locuiască cu iubita lui in Atlantida.

Acum ştii, draga Anselmus, ca tata e tocmai salamandra de care ţi-am vorbit. El a trebuit, cu toată firea lui înaltă, sa se supună micilor necazuri ale vieţii obişnuite si de aici vin toanele lui răutăcioase cu care necăjeşte lumea. Mi-a spus de multe ori ca alcătuirea sufletească pe care a pus-o atunci printul Phosphorus ca o condiţie a unirii cu mine si cu surorile mele poarta acum un nume care adeseori e rau si greşit întrebuinţat. Ea poarta numele de suflet copilăresc si poetic. Acest suflet se găseşte uneori la tineri cari, din pricina marii simplităţi a apucăturilor lor si fiindcă le lipseşte asa zisa şcoală a lumii, sunt luaţi in ris de plebe. O, dragul meu Anselmus! Tu ai priceput atunci sub soc

cântecul meu, privirea mea... tu iubeşti pe şerpoaica verde, tu crezi in mine si vrei sa fii al meu pentru totdeauna! Crinul cel frumos va înflori din urciorul de aur si vom locui uniti si fericiţi in Atlantida.

Dar nu trebuie să-ţi ascund un lucru si anume ca, in lupta cumplita cu salamandrele si duhurile panintului, balaurul cel negru s-a descolăcit si a zburat prin văzduh. E drept ca acum Phosphorus l-a prins şi-l tine iarăşi in lanţuri, dar din penele negre care in lupta au căzut pe pământ, au răsărit duhuri potrivnice care pretutindeni înfrunta pe salamandre si pe duhurile pământului. Femeia aceea care îţi este atât de duşmană, draga Anselmus, si care, cum tata ştie foarte bine, vrea sa intre in stăpânirea urciorului de aur, îşi datoreşte viaţa iubirii dintre o pana desprinsa din aripile balaurului si o sfecla. Ea îşi cunoaşte originea si puterea, caci in gemetele si zvârcolirile balaurului prins ea descoperă tainele multor constelaţii minunate si face tot ce-i sta in putinţă sa pătrundă in suflete, iar tata lupta impotnva ei cu fulgerele care ţâşnesc din sufletul salamandrei. Toate principnle potrivnice care se ascund in plantele vătămătoare si in animalele veninoase ea le aduna si, amestecându-le in constelaţii

prielnice, stârneşte tot felul de vedenii care umplu de groaza si de spaima simţurile omului si il arunca in puterea acelor demoni pe care i-a zămislit balaurul învins in lupta. Fereşte-te de baba aceea, draga Anselmus, ea îţi este duşmană fiindcă tu, cu sufletul tau pios si copilăresc ai distrus multe din vrăjile ei rele. Tine cu credinţa... cu credinţa tine la mine... in curând ai să-ţi ajungi ţinta!...

- O, Serpentina, Serpentina mea! Exclama Anselmus, cum as putea eu sa ma las de tine, cum as putea sa nu te iubesc mereu!

Pe gura lui o sărutare se aprinse si el se trezi ca dintr-un vis greu. Serpentina dispăruse. Ceasul bătu şase. Lui Anselmus i se strânse inima când se gândi ca nu copiase nimic. Gândindu-se cu grija la ce va zice arhivarul, el se uita pe foaia de pergament si, o, minune! Copia manuscrisului tainic era isprăvita si, privind mai bine semnele, i se păru ca a copiat povestirea Serpentinei despre tatăl ei, favoritul printului duhurilor Phosphorus in minunata tara a Atlantidei.

Arhivarul Lindhorst intra in odaie îmbrăcat cu redingota lui cenuşie, cu pălăria pe cap si cu basronul in mina. Se uita la pergamentul copiat de Anselmus, lua o priza zdravănă si spuse zâmbind:

- Ştiam eu!... Uite ici talerul, domnule Anselmus si acuma hai sa mergem la "Baia lui Linke"... hai după mine!

Arhivarul trecu repede prin grădină in care era un zgomot asa de mare de şuierături, de cântece si de vorbe incit Anselmus fu ameţit cu totul si mulţumi cerului când se văzu in strada. Abia făcură câţiva paşi si întâlniră pe registratorul Heerbraind care veni si el cu dânşii. La poarta îşi umplură pipele. Registratorul Heerbrand se plânse ca n-are aprinzătoarea la el. Lindhorst spuse atunci supărat:

- Ce aprinzătoare? Uite ici foc cit vrei! Si plesni din degete din care ţâşniră scântei mari cu care îşi aprinseră repede pipele.

- Uite, domnule, ce scamatorie chimica! Spuse Heerbrand.

Dar Anselmus se gândi, nu fara un fior in suflet, la salamandra.

La "Baia lui Linke", registratorul Heerbrand bau atât de multa bere tare incit el, care de altfel era un om liniştit si blajin, începu sa cânte cântece studenţeşti cu voce piţigăiată de tenor, întrebă mânios pe oricine daca e prieten sau nu cu dânsul si in sfârşit Anselmus trebui să-l duca acasă când arhivarul Lindhorst plecase de mult.

Capitolul IX

Cum studentul Anselmus deveni mai rezonabil. - De vorba la punci. - Cum studentul Anselmus lua pe directorul Paulmann drept huhurez si cum directorul fu foarte

supărat de acest lucru. - Pata de cerneala si urmările ei.

Toate ciudatenille si minunăţiile care se întâmplaseră zilnic lui Anselmus il scoseseră cu totul din viaţa obişnuită. Nu mai vedea pe nici un prieten si aşteptă in fiecare dimineaţă cu nerăbdare ceasurile douăsprezece, care ii deschideau paradisul. Si totuşi, in timp ce tot sufletul lui era îndreptat către frumoasa Serpentina si către minunile tărâmului fermecat de la arhivarul Lindhorst, el se gândea uneori fara sa vrea la Veronica, ba chiar uneori i se părea ca ea vine spre el si ii mărturiseşte roşind, cit de adânc il iubeşte si cum ar vrea să-l smulgă dintre fantomele care nu fac decât să-l necăjească si să-şi bata joc de el. Uneori, parca o forţă străină il năpădea deodata si il tira fara împotrivire spre Veronica pe care o uitase cu totul, si el trebuia sa urmeze aceasta forţă încotro voia ea, ca si cum ar fi fost legat strâns de fata. Chiar in noaptea după ce privise întâia oara pe Serpentina in chipul unei fete deosebit de frumoase si de încântătoare, după ce aflase minunata taina a căsătoriei dintre salamandra si şerpoaica verde, Veronica ii apăru in fata ochilor mai limpede decât niciodată. Da, abia când se trezi, îşi dădu seama ca Veronica a venit la el si i s-a plâns cu o adâncă durere ca el jertfeşte

dragostea ei apariţiilor fantastice pe care le stârneşte numai dezordinea sufletului lui si ca toate acestea ii vor aduce numai nenorocire. Veronica fusese mai drăguţă ca niciodată. Nu mai putea s-o alunge din minte si starea aceasta il chinui asa de mult incit se gândi sa scape de ea făcând o plimbare înainte de-a se duce la arhivar. O forţă tainica si magica il duse spre Pirnaer Tor si tocmai voia sa apuce pe o strada laterala când, deodata, directorul Paulmann, care venea după el, il striga din urma:

- Ei, ei! Draga domnule Anselmus! Amiice! Amice! Dar unde ai fost pina acum? Nu te mai vezi de loc! Ştii ca Veronica ar vrea tare mult sa mai cânte o data cu dumneata? Hai cu mine; voiai sa vii la noi, nu?

Anselmus, de nevoie, trebui sa meargă cu directorul. Când intrară in casa, Veronica ii întâmpină foarte curat si îngrijit îmbrăcată, asa incit directorul Paulmann o întrebă plin de mirare:

- Ei, de ce te-ai gătit asa? Aştepţi vreo vizita?... Uite, l-am adus pe domnul Anselmus!

Când Anselmus, amabil si cuviincios săruta mina Veronicăi, simţi o uşoară strângere care ca un râu de foc ii străbătu toate fibrele. Veronica era voioşia si drăgălăşenia însăşi si când Paulmann se duse in odaia lui, ea stiu să-l aprindă asa de bine pe Anselmus cu tot felul de tachinării si de glume, incit el îşi uita orice sfiala si începu sa alerge prin odaie după zburdalnica fata. Dar demonul il cuprinse din nou; Anselmus îmbrânci masa si besacteaua cu ace a Veronicăi se răsturnă. Anselmus o ridica de jos. Capacul sărise si el zări o oglinjoara rotunda de metal in care se uita cu o deosebita plăcere. Veronica veni uşor la spatele lui Anselmus, îşi puse mina pe braţul lui si, lipindu-se strâns de el, se uita si ea in oglinda. In sufletul lui Anselmus începu parca o lupta. Gânduri... imagini... apărură si dispărură iarăşi... Arhivarul Lindhorst... Serpentina... şerpoaica verde... in sfârşit, totul se linişti si tot ce era nelămurit se închegă si se limpezi. L se păru clar acuma ca el numai la Veronica se gândise toată vremea si ca figura care ii apăruse iar in camera albastra fusese tot a Veronicăi si ca legenda fantastica a căsătoriei salamandrei cu şerpoaica verde a fost numai scrisa de el, dar nu i-a povestit-o

nimeni. Se mira singur de visările lui si le puse pe seama stării lui sufleteşti exaltate din pricina iubirii lui pentru Veronica si a lucrului de la arhivarul Lindhorst, in ale cărui odăi miroase de altfel ciudat si ameţitor. Ii veni sa rida de nebunească lui închipuire care il făcuse sa creadă ca e îndrăgostit de o şerpoaică si ca un arhivar bogat e o salamandra.

- Da, da! E Veronica, exclama el si, iintorcind capul, el văzu ochii albaştri ai Veronicăi, care străluceau de dragoste si de dor.

Un ah! Înăbuşit zbura de pe buzele ei care chiar in aceeaşi clipa se lipiră arzătoare de ale lui.

- O, ce fericit sunt! Suspina el fermecat. Ceea ce ieri numai am visat mi se întâmplă astăzi aievea.

- Si ai sa te însori într-adevăr cu mine când ai sa ajungi consilier? Întrebă Veronica.

- Negreşit! Răspunse Anselmus.

Usa scârţii si directorul Paulmann intra spunând:

- Nu te mai las sa pleci, draga domnule Anselmus. Stai la noi la masa, mâncăm ce-o fi, după aceea Veronica ne face o cafea straşnică pe care o s-o bem cu registratorul Heerbrand care mi-a făgăduit ca vine si el.

- Dar nu ştiţi, domnule director, răspunse Anselmus, ca trebuie sa ma duc la arhivarul Lindhorst unde am de lucru?

- Uite aici, amice! Spuse directorul Paulmann si ii întinse ceasornicul care arata douăsprezece si jumătate.

Anselmus văzu acum ca era prea târziu ca sa se mai duca la arhivar si se supuse, cu atât mai bucuros dorinţei directorului, cu cit spera astfel s-o vadă toată ziua pe Veronica si sa primească de la ea, pe furiş, strângeri drăgăstoase de mina si chiar vreo sărutare. Pretenţiile lui crescuseră acum si el

se simţea tot mai mulţumit si tot mai mult se convingea ca va scăpa in curând de toate închipuirile fantastice care ar fi putut într-adevăr sa facă din el iar un om nebun. Registratorul Heerbrand veni si el după masa si, după ce băură cafeaua si amurgul începu sa se lase, dădu a înţelege, frecându-şi vesel mâinile si zâmbind, ca are la dânsul ceva care, amestecat de mâinile frumoase ale Veronicăi si pregătit cum se cuvine, bine numerotat si paginat, le va fi de mare bucurie in aceasta seara rece de octombrie.

Directorul Paulmann spuse:

- Dar scoate o data făptura aceea misterioasa pe care o ai la dumneata, draga registratore!

Si atunci registratorul Heerbrand îşi baga mina in buzunarul adânc al hainei si scoase la iveala in trei reprize o sticla de rom, lămii si zahar.

Nu trecu nici o jumătate de ceas si pe masa lui Paulmann fumega un punci minunat. Veronica turna in pahare si prietenii stăteau veseli de vorba. Dar imediat ce duhul băuturii i se urca la cap lui Anselmus, reveniră si toate imaginile minunate si stranii pe care le trăise in ultimul timp. El văzu pe arhivarul Lindhorst in halatul lui de damasc care strălucea ca fosforul... văzu odaia cea albastra, palmierii aurii si chiar începu parca din nou sa creadă in Serpentina... in sufletul lui era fierbere si vuiet. Veroniea ii întinse un pahar de punci. Când il lua el atinse uşor mina fetei.

- Serpentina! Veronica! Ofta el in sufletul lui. Anselmus căzu pe gânduri. Registratorul Heerbrand exclama chiar atunci:

- Oricum ar fi, arhivarul Lindhorst rămâne un om ciudat si e greu de priceput ce-i cu dânsul. Dar sa trăiască! Ciocneşte, domnule Anselmus!

Anselmus se trezi din visarea lui si, ciocnind cu registratorul, spuse:

- Prea stimate domnule registrator, asta e din pricina ca arhivarul Lindhorst este de fapt o salamandra care a pustiit, fiind la minie, grădina lui Phosphorus, printul duhurilor, fiindcă ii fugise şerpoaica verde.

- Ce? Cum? Întrebă directorul Paulmann.

- Da, urma Anselmus, de asta, trebuie el acuma sa fie arhivar si sa stea aici in Dresda cu cele trei fete ale lui, care fete, de altfel, nu sunt decât nişte şerpoaice de aur verde care stau la soare pe crengile socului, cânta ademenitor si atrag pe tineri ca nişte sirene.

- Domnule Anselmus, domnule Anselmus! Spuse directorul Paulmann, dar ce, nu ţi-e bine! Pentru Dumnezeu, ce absurdităţi vorbeşti?

- Are dreptate, striga registratorul Heeerbrand. Arhivarul asta e o salamandra afurisita; scoate din degete scântei care îţi găuresc haina ca iasca aprinsa... Da, da, ai dreptate, frate Anselmus, si cine nu crede e duşmanul meu!

Si registratorul Heerbrand izbi cu pumnul in masa de zăngăniră paharele.

- Ce, eşti nebun, registratore? Striga supărat directorul Paulmann. Domnule student, domnule student! Urma el, ce te-ai apucat iarăşi sa faci?

- O, spuse Anselmus, si nici dumneata, domnule director, nu eşti altceva decât o pasare, un huhurez care coafezi...

- Cum, spuse mânios directorul, eu pasare? Eu huhurez? Eu coafor? Domnule, dumneata eşti nebun... nebun!

- Dar baba ii vine de hac, spuse registratorul Heerbrand.

- Da, continua Anselmus, baba are putere mare, cu toate ca e de origina inferioara, fiindcă tată-său nu-i decât o pana zdrenţăroasă si maică-sa o păcătoasă de sfecla, dar puterea ei in cea mai mare parte o datoreşte la tot felul de creaturi potrivnice... canalii veninoase care stau pe lângă ea.

- Asta e o calomnie odioasa, striga Veronica cu ochi strălucitori de minie. Bătrâna Liza e o femeie înţeleaptă si motanul cel negru nu-i o creatura potrivnica, ci un tânăr cultivat, cu maniere

alese si cousin germain cu dânsa.

Registratorul Heerbrand spuse:

- Dar salamandra poate oare sa mănânce fara să-şi pârlească barba si fara sa piară in chip mizerabil?

- Nu, nu! Striga Anselmus. Nidodata n--are sa mai poată asta. Si şerpoaica verde rna iubeşte fiindcă am un suflet copilăresc si m-am uitat in ochii Serpentinei.

- Serpentinei are să-i scoată ochii motanul, striga Veronica.

Directorul Paulmann începu sa urle furios:

- Salamandra... salamandra va stăpâneşte pe toţi... Sunt intr-o casa de nebuni? Sunt si eu nebun? Ce nebunii am început si eu sa vorbesc? Da, am înnebunit si eu... am înnebunit!

Si directorul Paulmann sari in sus, îşi smulse peruca din cap si o zvârli in tavan asa incit buclele strivite pârâiră si, desfăcute, împrăştiară pudra in toate părţile. Anselmus si registratorul Heerbrand luară castronul de punci si paharele si le zvârliră, chiuind, in tavan, incit cioburile săriră preuitindeni, zăngănind.

- *Vivat salamandra*... Pereat, ppereat[4] baba... Sfărâmaţi oglinda de metal, scoateţi motanului ochii!... Pasarele, pasarele in văzduh... Iha! Iha! Evohe salamandra.

Asa strigau si zbierau toţi trei ca nişte nebuni. Francisca fugi plângând. Veronica sta gemând de durere si de jale pe sofa. Usa se deschise si intra un omuleţ intr-o manta cenuşie. Toţi tăcură deodata. Fata omuleţului avea ceva ciudat de grav si privirile erau atrase mai ales de nasul lui coroiat pe care stăteau nişte ochelari enormi. Purta o peruca stranie care părea mai mult un smoc de pene.

- Hei, buna seara, cirii omuleţul caraghios. Aici e domnul student Anselmus? Salutari de la domnul arhivar Lindhorst. V-a aşteptat zadarnic azi dimineaţă, dar mâine va roagă sa nu lipsiţi la ora obişnuită.

După ce spuse acestea, el se îndrepta spre usa si toţi văzură acum ca omuleţul grav era un papagal cenuşiu. Directorul Paulmann si registratorul Heerbrand începură sa rida de se cutremura odaia. Veronica in vremea asta ofta si scâncea sfâşiată parca de o jale nemaipomenita. Anselmus, cuprins de nebunia groazei, se repezi in neştire la usa si o lua la fuga pe străzi. Îşi găsi automaric casa si odaia. In curând văzu pe Veronica apropiindu-se prieteneşte si împăcată fata de dânsul si întrebându-l de ce, ameţit de băutură, a speriat-o asa de tare. Ea ii mai spuse sa se ferească de închipuiri când lucrează la arhivar.

- Noapte buna, noapte buna, dragul meu, şopti Veronica şi-l sărută uşor pe gura.

Anselmus voi s-o prindă in braţe insa făptură de vis pieri si el se trezi senin si înviorat. Începu sa rida când se gândi la efectele punciului, dar când se gândi la Veronica se simţi cuprins de voie buna. "Numai ei, îşi spuse ei, trebuie să-i mulţumesc ca. Am scăpat de fanteziile mele neroade. Zău asa, am fost si eu ca acela care credea ca e de sticla, sau ca acela care nu ieşea din casa, de frica sa nu-l mănânce găinile, fiindcă îşi închipuia ca e un grăunte. Imediat ce ajung consilier ma însor cu mademoiselle Paulmann si sunt fericit."

Când Anselmus, la amiaza, trecu prin grădină arhivarului Lindhorst, începu sa se mire ca toate aici i-au putut părea ciudate si miraculoase. Nu vedea acum decât vase cu flori obişnuite, muscate, olendri si altele la fel. In locul păsărilor de toate culorile care râdeau de el, zburau acum numai câteva vrăbii care scoaseră un ţipăt neplăcut si neînţeles când il văzură pe Anselmus. Odaia albastra ii păru si ea cu totul altfel si nu înţelegea cum a putut să-i placa o clipa zugrăveala strident albastra si tulpinele nefiresc de aurii ale palmierilor cu frunzele informe si sclipitoare.

Arhivarul il primi cu un zâmbet ironic si il întrebă:

- Ei, cum ţi-a plăcut punciul ieri, draga Anselmus?

- O, desigur ca papagalul v-a... inceppu sa răspundă Anselmus dar se opri fiindcă se gândi iarăşi ca apariţia papagalului fusese numai o nălucire a simţurilor zăpăcite.

- Am fost doar si eu acolo, spuse arhivarul. Nu m-ai văzut. Eram s-o păţesc rau din pricina nebuniei voastre. Eram in castronul cu punci tocmai in momentul când registratorul a luat castronul ca să-l zvârle in tavan. Am trebuit sa ma retrag repede in pipa directorului. Si acuma, la revedere, domnule Anselmus! Lucrează bine! Îţi plătesc talerul si pentru ziua de ieri când ai lipsit, asta pentru ca pina acum ai lucrat asa de bine.

"Cum poate arhivarul sa vorbească asemenea năzbâtii?" îşi spuse Anselmus si se aşeză la masa ca sa înceapă copia rnanuscrisului pe care Lindhorst, ca de obicei, il întinsese in fata lui. Dar văzu pe sulul de pergainent atâtea trăsături si înfloriturі ciudate si încâlcite care zăpăceau privirea fara sa dea ochiului nici un punct de sprijin, incit i se păru aproape cu nepurinta sa le copieze întocmai.

Când te uitai pe deasupra, pergamentul părea numai o marmora cu vine colorate sau o piatra împestriţată de muşchi.

Anselmus vru totuşi sa încerce si muie liniştit pana in cerneala, dar cerneala nu voi sa curgă. El scutura nerăbdător pana si... o, cerule! - O pata mare căzu pe originalul desfăcut in fata lui. Din pata ţâşni şuierând si vâjiind un fulger albastru care şerpui cu pocnete prin odaie înălţându-se spre tavan. Din pereţi ieşi un abur gros, frunzele începură sa fosneaica parca scuturate de furtuna, si din ele se repeziră basilisci strălucitori, învolburaţi de foc, si care aprinseră aburul, asa incit flăcări mari învăluiră trosnind pe Anselmus. Tulpinele de aur ale palmierilor se prefăcură in şerpi uriaşi cari îşi ciocneau intre ei capetele uricioase, cu sunete tăioase de metal si care înlănţuiră pe Anselmus cu trupurile lor acoperite de solzi.

- Nebunule! Primeşte-ţi acum pedeapsa pentru ceea ce ai făcut in neruşinata ta nechibzuinţă!

Era glasul cumplit al salamandrei care, cu coroana pe cap, apăru ca o raza orbitoare, deasupra şerpilor, printre flăcări. Gurile deschise ale şerpilor vărsau acum cascade de foc peste Anselmus si valurile de foc parura ca se îngroaşă in jurul trupului lui, devenind o masa tare si rece ca gheata. In timp ce mădularele lui Anselmus, inchircindu-se tot mai mult, înţepeniră, el îşi pierdu cunoştinţa. Când îşi veni din nou in fire, nu mai purea face nici o mişcare; era încunjurat de o lumina strălucitoare de care se lovea imediat ce ridica mina sau voia sa se mişte.

Vai! El se afla acum intr-o sticla de cristal bine astupata, pe un raft in biblioteca arhivarului Lindhorst.

(3) - *Bhagavad-Gita* (*Cântecul celul preafericit*) - poem filozofic hindus, inserat in cartea a VI-a a Mahabharatei, epopee uriaşă atribuita poetului semilegendar Vyasa.

(4) - *Trăiască Salamandra*! *Sa piară, sa piară*!

Capitolul X

Suferinţele studentului Anselmus in sticla. - Viaţă fericita a unor elevi de la Kreuzschule si a unor practicanţi. - Lupta din biblioteca arhivarului Lindhorst. - Izbânda salamandrei si eliberarea studentului Anselmus.

Am dreptate sa ma îndoiesc, iubile cititor, ca tu vei fi fost vreodată închis intr-o sticla, afara doar daca vreun vis rau nu te-a necăjit cumva cu asemenea miracole absurde. Daca ai păţit asta cândva, ai sa înţelegi nenorocirea studentului Anselmus; dar daca n-ai visat asa ceva niciodată, atunci fie ca închipuirea ta sprintena sa te închidă pentru câteva clipe in cristal, de dragul meu si al lui Anselmus... Eşti strâns împrejmuit de-o strălucire orbitoare; toate lucrurile in jurul tau îţi apar luminate si învăluite de culorile curcubeului... totul tremura si şovăie si vuieşte in sclipiri... tu pluteşti nemişcat, ca într-un eter îngheţat care te strânge, astfel incit spiritul porunceşte zadarnic trupului

mort. Tot mai greu si mai greu îţi apasa pieptul povara înăbuşitoare. Cu fiecare răsuflare puţinul aer din strâmtă încăpere in care eşti închis scade si mai mult. Vinele ti se umfla si, sfâşiaţi de o spaima cumplita, toţi nervii sângerează in lupta cu moartea. Ai mila, iubite cititor, de studentul Anselmus care suferea aceste chinuri in închisoarea lui de sticla. Dar el îşi dădu seama ca moartea n-ar putea să-l izbăvească, deoarece se trezi deodata din leşinul in care il scufundase chinul lui nemaipomenit si văzu soarele dimineţii luminând prietenos odaia. Chinurile lui începură atunci din nou. Nu-şi putea mişca nici un deget, insa gândurile lui se loveau de sticla ameţindu-l cu sunete discordante si in locul cuvintelor pe care odinioară spiritul i le rostea dinauntru, el nu mai auzi decât vuietul înăbuşit al nebunei. Anselmus, deznădăjduit, striga:

- O, Serpentina, Serpentina, scapă-mă diin chinurile acestea infemale!

I se păru atunci ca il învăluie suspine uşoare care imprejmuie sticla asemenea unor frunze verzi si străvezii de soc; sunetul înceta, strălucirea orbitoare pieri si el răsuflă mai uşor:

- Nu sunt oare eu însumi vinovat de, nenorocirea mea? Vai! N-am păcătuit eu oare chiar fata de tine, frumoasa si iubita Serpentina? Nu m-am îndoit eu de tine? N-am pierdut eu oare credinţa si cu ea tot, tot ce avea sa ma facă fericit?... Vai! Tu n-ai sa mai fii niciodată a mea, urciorul de aur e pierdut pentru mine, minunile lui n-am sa le mai vad niciodată! O, numai o singura data as vrea sa te mai vad si sa aud glasul tau dulce, Serpentina!

Anselmus se tânguia astfel, cuprins de o durere adâncă. Si atunci, cineva spuse chiar lângă dânsul:

- Eu nu stiu, zău, ce vrei dumneata, domnule student; ce ai de te lamentezi asa de grozav?

Anselmus văzu atunci ca lângă el, pe acelaşi raft, mai erau inca cinci sticle in care zări trei elevi de la Kreuzschule si doi practicanţi.

- O, domnilor, tovarăşii mei de nenorociire, exclama el, cum puteţi sa fiţi asa de liniştiţi, ba chiar asa de mulţumiţi, asa după cum observ după fetele voastre vesele? Doar si dumneavoastră staţi închişi in sticle ca si mine si nu va puteţi mişca de fel si nu puteţi gândi ceva rezonabil fara ca sa se stârnească deodata o larma si un zgomot cu pocnete si plesnete de va vuieşte si va vâjâie capul! Dar desigur ca nu credeţi in salamandra si in şerpoaica verde!

- Vorbeşti într-aiurea, domnule student, spuse unul din cei de la Kreuzschule. Niciodată nu ne-am simţit mai bine decât acuma fiindcă talerii de argint pe care i-am primit de la nebunul de arhivar pentru tot felul de scrieri confuze ne priesc foarte bine. Acum nu mai avem nevoie sa învăţăm coruri italieneşti, ne ducem in fiecare zi la Joseph sau la alte cârciumi, bem cu plăcere bere tare, ne uitam la fetele frumoase si cântăm ca nişte studenţi adevăraţi, *gaudeamus igitur* si suntem foarte mulţumiţi.

- Domnii au perfecta dreptate, spuse un practicant. Si eu sunt plin de taleri de argint ca si scumpul meu coleg de alături si ma plimb frumos pe Weinberg in loc sa stau si sa scriu acte intre patru pereţi.

- Dar bine, domnilor, spuse Anselmus, nu vedeţi ca sunteţi cu toţii închişi in nişte sticle si ca, nu numai ca nu va puteţi plimba, dar nici măcar o mişcare nu puteţi sa faceţi?

Atunci toţi ceilalţi cinci începură sa rida cu hohote si ziseră:

- Studentul e nebun, îşi închipuie ca stta intr-o sticla si sta in realitate pe podul Elbei si se uita in apa. Hai sa mergem!

- Ah, suspina Anselmus, aceştia n-au vazzut-o nici-odata pe Serpentina, ei nu stiu ce e libertatea si viaţa in credinţa si iubire si de aceea nu simt apăsarea închisorii in care i-a aruncat

salamandra din cauza neghiobiei si a prostiei lor, dar eu nenorocitul am sa pier de ruşine si de durere daca ea, pe care o iubesc atât de mult, nu ma va scăpa.

Atunci glasul Serpentinei se auzi şoptind prin odaie:

- Anselmus!... crede, iubeşte, nădăjduieşte!...

Si fiecare sunet străluci ca o raza in închisoarea lui Anselmus si cristalul îşi domoli strânsoarea si se destinse astfel incit pieptul captivului putu sa se mişte si sa se ridice. Chinurile lui scăzură tot mai mult si el văzu ca Serpentina il iubeşte mereu si ca numai ea ii uşurează şederea lui in cristal. El nu se mai îngriji de uşuraticii lui tovarăşi de nenorocire ci îşi îndreptă gândul numai spre Serpentina.

Deodata insa se auzi din partea opusa un murmur neplăcut. Anselmus observa imediat ca murmurul vine de la un ceainic vechi cu capacul plesnit, care stătea in fata lui pe un scrin mic. Când

se uita mai bine, apărură tot mai lămurit trăsăturile uricioase ale unui chip bătrân si zbârcit de femeie si in curând in fata raftului statu precupeaţa de la Poarta Neagra. Ea rânji batjocoriior si spuse cu o voce stridenta:

- Hehei! Copilaşule... Aşa-i c-ai patiit-o?... in cristal, in cristal!... Nu ţi-am spus eu?

- Râzi tu, vrăjitoare afurisita, spuse Anselmus. Tu eşti de vina, dar salamandra are sa te prindă, sfecla urâcioasa ce eşti!

- Ho! Ho! Răspunse baba. Nu fi asa de fudul! Tu l-ai călcat cu piciorul in fata pe feciorul meu, si mie mi-ai pârlit nasul, dar îmi eşti drag, ticălosule, fiindcă altfel eşti om cumsecade si ii eşti drag si fetiţei mele. Din cristal nu ieşi daca nu te ajut eu. Eu nu pot sa ajung pina la tine, dar cumătrul meu şobolanul, care sta chiar deasupra ta, in pod, are sa roada scândură pe care stai si atunci ai sa te dai peste cap si eu am sa te prind in sort ca sa nu-ţi stâlceşti nasul si să-ţi păstrezi curata feţişoara ta neteda si după aceea te duc repede la *mamzel* Veronica, cu care ai sa te însori când ai sa fii consilier.

- Lasă-mă in pace, fiinţă a Satanei, striga Anselmus foarte supărat. Numai meşteşugurile tale drăceşti m-au făcut sa cad in păcatul pe care acuma trebuic să-l ispăşesc. Dar îndur totul cu răbdare fiindcă eu numai aici trebuie sa fiu unde Serpentina ma înconjoară cu dragoste si mângâiere. Asculta, babo, si te deznădăjduieşte! Am sa înfrunt puterea ta! Eu numai pe Serpentina o iubesc si am s-o iubesc veşnic! Nu vreau sa fiu consilier! Nu vreau s-o mai vad niciodată pe Veronica, ea care m-a ademenit spre rele cu ajutorul tau! Daca şerpoaica verde nu va putea sa fie a mea, atunci mai bine sa pier de dor si de dureri! Pleacă de aici! Pleacă de aici, dihanie scârboasă! Baba rise de răsună odaia si spuse:

- Atunci ramii acolo si pieri! Şi-acum e vremea sa încep ce am de făcut, ca mai am si alte treburi pe aici!

Ea îşi arunca de pe dânsa mantia neagra si apăru in goliciunea ei respingătoare. Apoi începu sa alerge de jur-împrejurul odăii. De pe rafturi căzură volume groase, din ele baba rupse foi de

pergament pe care le răsuci, lipindu-si-le de trup, asa ca in curând apăru îmbrăcată ca intr-o ciudata armura de solzi coloraţi. Motanul cel negru ieşi împroşcând flăcări din călimară de pe masa si mieuna către baba care chiui de bucurie si pleca in fuga spre usa, împreună cu dânsul.

Anselmus văzu ca s-au dus către odaia albastra. In curând auzi de departe şuierături si vâjiituri. Păsările ţipară in grădină si papagalul cirii:

- Ajutor! Ajutor! Ne fura, ne fura! Iin clipa asta baba intra repede din nou in odaie, purtând in braţe urciorul de aur si strigând sălbatic, cu gesturi scârboase:

- Noroc! Noroc! Băieţaşule, omoar-o pe şerpoaica verde! Sari pe ea, băieţaşule, sari pe ea!

Lui Anselmus i se păru ca aude un geamăt adânc, parc-ar fi fost glasul Serpentinei. Fu cuprins de groaza si de disperare. Îşi aduna toate puterile si izbi in cristal. Un sunet ascuţit răsună prin odaie si arhivarul apăru in usa, in halatul lui de damasc strălucitor, strigând:

- Ho! Ho! Ticăloşilor! Vrăjitoare nebuna! Aici la mine, repede! Ho! Ho!

Babei i se ridica in cap parul negru ca nişte ţepi, ochii ei roşii se învăpăiară de focul iadului si, scrâşnind din dinţii ei ascuţiţi, cu gura-i larga şuieră:

- Repede, repede-afara, afara!

Spunând acestea, ea râdea behăind, strângea la piept urciorul de aur si scotea din el bulgari de ţarină strălucitoare pe care ii azvârlea in arhivar. Dar când bulgarii atingeau halatul, se prefăceau in flori si cădeau jos. Crinii halatului se învăpăiară si arhivarul arunca in vrăjitoare crinii care ardeau trosnind si baba urla de durere. Dar ea începu sa sara in sus, scuturându-şi armura de pergament, si crinii se stinseră si se făcură cenuşă.

- Sari pe el, băiatule, striga baba si motanul cel negru sari in aer si se repezi la usa spre arhivar. Dar papagalul cel cenuşiu zbura spre dânsul si il apuca cu ciocul lui coroiat de ceafa, asa incit un sânge roşu-aprins începu să-i curgă din git. Vocea Serpentmei se auzi strigând:

- Am scăpat! Am scăpat!

Baba sari mânioasă si se repezi la arhivar, zvârli îndărăt urciorul de aur si, răsfirându-şi degetele, vru să-l strângă de git, insa acesta îşi scoase repede halatul si il azvârli in baba. Din foile de pergament săriră sfârâind flăcări albastre si baba începu sa se învârtească urlând de durere, încercând sa apuce urciorul de aur si sa rupă cit mai multe foi de pergament din cărţi ca sa stingă flăcările. Când izbutea să-şi arunce pe trup ţarina, sau foi de pergament, focul se stingea. Dar deodata, din trupul arhivarului ţâşniră spre baba raze de foc şuierătoare.

- Pe ea! Pe ea! Victorie Salamandrei!! Răsună vocea arhivarului si mii de fulgere se încolăciră

in cercuri de foc in jurul babei care urla. Motanul si cu papagalul se luptau zbierând ca nişte turbaţi. In sfârşit, papagalul dobori la pământ cu aripile lui puternice pe motan, il împunse şi-l tinu strâns cu ghearele asa incit motanul începu sa zbiere si sa schiaune cumplit, apoi ii scoase cu ciocul ochii de foc din care ţâşni o spuma arzătoare.

Un fum gros ieşi din locul unde baba căzuse acoperita de halat. Urletele si strigatele ei cumplite de durere se stinseră in depărtare. Fumul care se răspândise, greu mirositor, se împrăştie. Arhivarul ridica halatul si de sub el apăru o sfecla urâcioasa.

- Stimate domnule arhivar, va aduc aici pe duşman învins, spuse papagalul si întinse arhivarului, in cioc, un fir de par negru.

- Foarte bine, dragul meu, răspunse arhiivarul. Iată aici e si duşmanca mea, răpusa si ea. Fa acum tot ce mai trebuie făcut. Astăzi ai sa primesri un mic cadou: şase nuci de cocos si nişte ochelari noi fiindcă, precum vad, motanul ţi-a stricat rau ochelarii.

- Sa trăieşti, preacinstite prieten si sstapin! Spuse papagalul foarte mulţumit, lua sfecla in cioc si zbura pe fereastra pe care i-o deschisese arhivarul.

Arhivarul lua urciorul de aur si striga:

- Serpentina! Serpentina!

Când Anselmus, foarte vesel de moartea babei care ii adusese numai nenorociri, se uita la arhivar, văzu din nou figura majestuoasă a printului duhurilor care privea in sus spre el cu nespusa bunătate si măreţie.

- Anselmus, spuse printul duhurilor, de necredinţa ta n-ai fost tu vinovat, ci un principiu potrivnic care voia sa pătrundă nimicitor in sufletul tau si sa te învrăjbească cu tine însuţi. Tu ţi-ai păstrat credinţa. Fii acum liber si fericit!

Un fulger străbătu sufletul lui Anselmus. Triplul acord al clopotelor de cristal răsună mai tare si mai puternic decât il auzise vreodată. Fibrele si nervii lui tresăriră. Acordul umflind-se mai tare, răsună prin odaie, sticla care il închisese pe Anselmus se sfărâmă si el se arunca in braţele Serpentinei.

Capitolul XI

Supărarea directorului Paulmann din pricina nebuniei izbucnite in familia lui. - Cum registratorul Heerbrand a devenit consilier si s-a plimbat pe frigul cel mare in pantofi si in ciorapi de mătase. - Mărturisirile Veronicăi. - Logodna in fata unui castron de supa.

- **C**e zici de asta, draga registratore, ca ieri blestematul acela de punci ni s-a urcat la cap si ne-a împins la tot felul de *allotriis*[5]?

Asa spunea directorul Paulmann intrând a doua zi dimineaţă in odaia care era inca plina de cioburi si in mijlocul căreia, nefericita peruca, descompusa in componentele ei primitive, plutea in punci.

După ce studentul Anselmus fugise pe usa, directorui Paulmann si registratorul Heerbrand începură sa umble clătinându-se prin odaie, strigând ca nişte turbaţi si izbindu-se cu capul unul de celalalt, pina când Francesca il duse pe tată-său cu multa greutate in pat si registratorul căzu foarte ostenit pe sofaua de pe care Veronica se ridicase, fugind in odaia ei.

Registratorul Heerbrand se legase la frunte cu basmaua lui albastra, era acum foarte palid si melancolic si gemea.

- Ah! Draga directore, nu e de vina punciul pe care *mamzel* Veronica l-a pregătit asa de bine...

nu! De vina e numai blestematul acela de student... N-ai observat ca e *mente captus*(6) inca de mult? Si nu ştii dumneata ca nebunia e molipsitoare? Un nebun înnebuneşte pe multi. Sa ma ierţi, asa spune o zicala veche. Mai ales când ai băut un păhărel, repede te apuca zăpăceala si fara sa vrei manevrezi si faci exerciţiile pe care ti le arata capul coloanei. Ai sa ma crezi, directore, când ţi-oi spune ca si acuma ma apuca ameţeala când ma gândesc la papagalul cenuşiu!

- As, ce vorba, spuse directorul. Fleacuri!... Era secretarul arhivarului care era îmbrăcat intr-o manta cenuşie si il caută pe Anselmus.

- Se poate, replica registratorul Heerbrand, dar trebuie sa mărturisesc ca nu-i bine de loc; toată noaptea am auzit şuierând si cântând din orga...

- Eu eram, spuse directorul. Sforăi cam tare.

- Se poate si asta, urma registratorul. Dar directore, directore, nu fara pricina am vrut eu ieri sa ne veselim putin... Dar Anselmus mi-a stricat totul... Dumneata nu ştii, o, directore, directore...

Registratorul Heerbrand sari in sus, îşi smulse basmaua de pe frunte, îmbrăţişă pe director, ii strânse mina cu înfocare, mai spuse o data pe un ton sfâşietor: O, directore, directore! Si, luându-şi pălăria si bastonul, pleca in fuga.

- Pe Anselmus nu-l mai las să-mi calce pragul, îşi spuse directorul Paulmann. Acum vad eu ca nebunia lui scoate pe toată lumea din minţi. Registratorul e pierdut si el... Eu pina acuma m-am ţinut, dar dracul care ieri la beţie şi-a cam arătat coada ar putea sa vie si să-şi facă mendrele... Aşadar, *apage*[7]! Satanas! Sa nu-l mai vad aici pe Anselmus!

Veronica căzuse de la o vreme pe gânduri, nu mai spunea un cuvânt, zâmbea numai ciudat din când in când si cauta singurătatea.

Directorul îşi spunea supărat:

- Si ei ii sta Anselmus pe suflet. Bine ca nu mai vine pe aici. Stiu eu ca se teme de mine, de asta nu mai vine.

Directorul îşi rosti ultimile gânduri cu glas tare. Veronicăi, care era si ea de fata, ii dădură lacrimile si ofta:

- Dar cum ar putea Anselmus sa vina când el e de-atâta vremie închis in sticla?

- Ce? Cum? Spuse directorul. O, Doamne! A început si ea sa vorbească într-aiurea ca si registratorul. Nebunia nu-i departe. O, blestematule si ticălosule de Anselmus!

Directorul se duse repede la doctorul Eckstein. Acesta zimbi si spuse iarăşi:

- Ai! Ai!

Dar nu prescrise nimic; când sa plece, mai adăugă la puţinul pe care-l spusese:

- Crize de nervi! Are sa treacă de la ssine... La aer... Plimbări... Distracţii... Teatru... Copilul norocos... Surorile din Praga... Are sa treacă...

- Asa de mult n-a vorbit doctorul niciodată, îşi spuse directorul Paulmann. A fost chiar guraliv de tot!

Trecuseră mai multe zile si săptămâni si luni. Anselmus dispăruse si nici registratorul Heerbrand nu mai dădea semne de viaţă când, la patru februarie, la douăsprezece fix, el intra in odaia directorului Paulmann, intr-o haina tăiată după ultima moda, cu pantofi si ciorapi de mătase, desi afara era frig zdravăn si cu un buchet mare de flori in mina. Directorul se minuna mult văzându-şi prietenul asa de gătit. Registratorul se îndrepta solemn spre director, il îmbrăţişă cu aleasa cuviinţă si spuse:

- Astăzi, de ziua numelui iubitei si onoratei dumneavoastră fiice, domnişoara Veronica, vreau sa spun in sfârşit tot ceea ce îmi stătea de mult pe inima! Atunci, in seara aceea nefericita când am adus in buzunar ingredientele necesare punciului funest, aveam de gând sa va împărtăşesc o veste plăcută si sa sărbătorim cu bucurie acea zi fericita, fiindcă aflasem inca de atunci ca am fost făcut consilier aulic, înălţare in grad a carei diploma am primit-o acuma cu *nomine et sigillo principis*[8], si o am in buzunar...

- A! A! Domnule registr... vreau sa sspun domnule consilier aulic, bâlbâi directorul...

Actualul consilier aulic Heerbrand continua:

- Dar numai dumneata, stimate directore, numai dumneata poţi să-mi desăvârşeşti fericirea. Inca de multa vreme am iubit-o in tăcere pe domnişoara Veronica si ma pot lauda ca mi-a aruncat multe priviri prieteneşti, priviri care mi-au arătat lămurit ca nu ma vede cu ochi rai. In sfârşit, stimate

directore... eu, consilierul aulic Heerbrand cer mina fiicei dumneavoastră, amabila domnişoara Veronica, cu care, daca n-aveţi nimic împotrivă, am intenţia sa ma însor cit de curând.

Directorul Paulmann îşi lovi palmele una de alta, plin de mirare si exclama:

- O, ! O! O! Domnule registr... domnule consilier, cine ar fi crezut asa ceva? Bun, daca Veronica într-adevăr te iubeşte, eu, despre partea mea n-am nimic împotrivă. Poate ca melancolia dumitale de acuma e numai dragostea ascunsa pe care o ai fata de ea, stimate consiliere! Cunoaştem noi astea!

In clipa asta intra Veronica, palida si tulburata, asa cum era acum de obicei. Consilierul aulic Heerbrand se duse spre ea, pomeni de onomastica ei in vorbe bine potrivite si ii întinse buchetul parfumat, împreună cu un pacheţel din care, după ce il desfăcu, ea scoase o pereche de cercei foarte frumoşi. Obrajii ei se înroşiră uşor, ochii ii străluciră si ea exclama:

- O, Doamne! Sunt cerceii pe care i-am purtat acum câteva săptămâni si care mi-au plăcut foarte mult.

- Cum se poate asta? Întrebă consilierul aulic Heerbrand, cam uluit si ca jignit. Abia acum i-am cumpărat din strada Palatului pe un preţ îngrozitor!

Dar Veronica nu-l asculta ci sta acum in fata oglinzii ca sa vadă efectul cerceilor pe care şi-i pusese la urechi. Directorul Paulmann ii făcu cunoscut, cu fata grava si ton serios, înălţarea in grad a prietenului Heerbrand precum si propunerea lui. Veronica se uita la consilier cu priviri pătrunzătoare si spuse:

- Ştiam de mult ca vrei sa ma iei in cassatorie. Primesc! Îţi promit inima si mina mea, dar trebuie sa va spun chiar acum ceva, sa va spun la amândoi, tatei si logodnicului, si sa va destăinuiesc multe lucruri care-mi stau greu pe suflet... si asta chiar acum si chiar daca din cauza asta s-ar raci

supa pe care vad ca Francesca a si pus-o pe masa.

Fara sa aştepte răspunsul directorului si al consilierului aulic, desi aceştia ar fi vrut sa mai puna ceva, Veronica urma:

- Trebuie să-ţi spun, draga tata, ca eu l-am iubit mult pe Anselmus si, când registratorul Heerbrand, care a ajuns el însuşi consilier, a spus ca Anselmus ar putea fi consilier vreodată, m-am hotărât ca el si nu altul va fi soţul meu. Dar după aceea am avut impresia ca nişte fapturi străine si duşmane voiau sa mi-l răpească si atunci m-am dus la bătrâna Liza care mi-a fost dădaca si care acuma e o femeie înţeleaptă si o mare vrăjitoare. Ea mi-a făgăduit sa ma ajute si sa mi-l dea cu totul pe Anselmus. In noaptea echinoxului ne-am dus la o răspântie, ea a chemat duhurile iadului si, cu ajutorul motanului celui negru, am făurit o oglinda mica de metal in care, daca ma uitam gândindu-mă la Anselmus, il stăpâneam in suflet si in gând. Acum insa îmi pare rau din inima ca am făcut asta. Alung de la mine toate meşteşugurile Satanei. Salamandra a învins-o pe bătrână. I-am

auzit ţipătul, dar nu mai putea fi nici un ajutor. Când ea s-a prefăcut in sfecla si papagalul a mâncat-o, oglinda de cristal s-a sfărâmat cu zgomot mare.

Veronica scoase din besacteaua ei cele doua cioburi ale oglinzii sfărâmate si o şuviţă de par. Le întinse pe toate consilierului Heerbrand si urma sa vorbească:

- Îţi dau aici, draga domnule consilier, bucăţile oglinzii. Aruncă-le la noapte, la ceasurile douăsprezece de pe podul Elbei, in apa, acolo unde e crucea, fiindcă acolo nu-i îngheţat. Şuviţă de par păstreaz-o la piept. Ma jur inca o data ca alung de la mine toate meşteşugurile Satanei si urez din suflet noroc lui Anselmus; el e acuma alături de şerpoaica verde care e mult mai frumoasa si mai bogata decât mine. Pe dumneata, draga consiliere, te voi iubi si te voi cinsti ca soţie dreapta si credincioasa.

- O, Doamne, Doamne, spuse plin de durere directorul Paulmann, a înnebunit, a înnebunit...

n-are sa mai fie niciodată doamna consilier... a înnebunit!

- Ba de loc, spuse consilierul Heerbrand. Eu stiu ca domnişoara Veronica a avut oarecare simpatie pentru afurisitul de Anselmus si poate ca, intr-o oarecare exaltare, s-a adresat vrăjitoarei care, după cum vad, nu e alta decât cărturăreasă si ghicitoarea de la Seetor, bătrâna Rauerin. Si, nu-i mai putin adevărat ca exista într-adevăr meşteşuguri oculte care îşi exercita destul de des asupra oamenilor influenta lor potrivnica, asta o citim si la cei vechi, dar ceea ce a spus *mamzel* Veronica despre victoria Salamandrei si despre căsătoria lui Anselmus cu şerpoaica verde este numai o alegorie poetica... oarecum o poezie in care ea a cântat despărţirea ei definitiva de Anselmus.

- Ia-o cum vrei, draga consiliere, spuse Veronica. Poţi s-o iei chiar ca un vis nerod.

- Ba nu spun asta, răspunse Heerbrand, ffiindca stiu ca si Anselmus e stăpânit de forte oculte care il împing spre tot felul de fapte nebuneşti.

Directorul Paulmann nu se mai putu tine si izbucni:

- Staţi, pentru Dumnezeu, staţi! Ce! Am băut iar prea mult din afurisitul acela de punci, ori nebunia lui Anselmus ne-a cuprins si pe noi? Domnule consilier, ce-ai început iarăşi sa tot vorbeşti... Eu cred ca aceasta e numai efectul dragostei dar, o data însurat, are sa treacă, fiindcă altfel m-aş teme ca si dumneata, prea stimate consiliere, ai puţintică nebunie si mi-ar fi frica pentru viitorii descendenţi care ar putea moşteni morbul părinţilor... Bun! Va dau binecuvântarea părintească pentru căsătorie si va dau voie sa va sărutaţi ca logodnic si logodnica.

Asta se întâmplă imediat si logodna fu încheiată in toată forma inca înainte de a se raci supa pe masa. Câteva săptămâni după aceea, doamna consilier aulic Heerbrand stătea aievea, asa cum se văzuse in gând odinioară, in balconul unei case frumoase din Piaţa noua si se uita zâmbind la eleganţii care treceau si, privind in sus prin lornieta, spuneau:

- Delicioasa femeie doamna consilier Heerbrand!

Capitolul XII

Vesti de la moşia pe care a luat-o in stăpânire Anselmus ca ginere al arhivarului Lindhorst. - Ce viaţă duce el acolo. - Încheiere.

Din fundul sufletului simţeam marea fericire a studentului Anselmus care, căsătorit cu frumoasa Serpentina, plecase acum in tărâmul minunat si tainic, in care el îşi recunoştea patria si către care inima lui plina de ciudate presimţiri năzuia de atâta vreme. Dar zadarnic încercăm, iubite cititor, să-ţi arat si ţie, măcar cit de cit minunăţiile in mijlocul cărora trăieşte Anselmus. Vedeam cu supărare ca pentru aceasta orice expresie este ştearsă si neîndestulătoare. Ma simţeam copleşit de mizeriile mărunte ale vieţii de toate zilele, nimic nu-mi pria, totul ma chinuia si umblam in neştire ca un visător, in sfârşit ajunsesem acum in starea studentului Anselmus, asa cum, iubite cititor, ţi-am descris-o in capitolul al patrulea. Ma topeam de supărare când reciteam cele unsprezece capitole pe

care le dusesem cu bine pina la capăt si ma gândeam acum ca probabil niciodată nu-mi va fi dat sa adaug si pe cel de al doisprezecelea drept cheie de bolta fiindcă, ori de cite ori, noaptea, ma aşezam sa isprăvesc opera începută, aveam impresia ca nişte duhuri viclene (poate sa fi fost rubedenii sau *cousins germains* de ai vrăjitoarei moarte îmi arătau un metal lucios si strălucitor in care îmi zăream eul meu, palid, nedormit si melancolic ca registratorul Heerbrand după beţia de atunci... Atunci aruncam pana si ma duceam la culcare pentru ca sa visez cel putin pe fericitul Anselmus si pe frumoasa Serpentina. Asta dura acum de mai multe zile si nopţi, când, in sfârşit, cu totul pe neaşteptate, am primit un bilet de la arhivarul Lindhorst, in care el îmi scria următoarele:

"*Dumneavoastră, după cum am aflat, ati descris in unsprezece capitole întâmplări ale iubitului meu ginere, fostul student si actualul poet Anselmus, si va căzniţi cum sa spuneţi, in cel de-al doisprezecelea ultim capitol, ceva despre viaţa lui fericita in Atlantida unde a plecat cu fiica mea la moşia frumoasa pe care o am acolo. Cu toate ca nu prea vad cu plăcere ca dumneavoastră ati arătat lumii cititoare firea mea adevărată, deoarece asta poate ma va expune la mii de neplăceri in slujba*

mea de arhivar, ba chiar ar putea da loc in consiliu la chestiunea întrucât o salamandra se poate angaja prin jurământ, legalmente si cu efecte obligatorii ca slujbaş la stat si întrucât i se pot încredinţa afaceri serioase, deoarece după Gabalis si Swedenborg(9) nu trebuie sa ai încredere in duhurile elementare - cu toate ca acum prietenii mei cei buni se vor feri de îmbrăţişarea mea de teama ca as putea, cuprins de veselie subita, sa fulger puţintel si sa le stric frizura si fracul de sărbătoare - cu toate aceste lucruri, totuşi, va spun ca vreau sa va ajut, sa va isprăviţi opera, deoarece in ea se spun multe lucruri bune despre mine si despre fiica mea cea măritată (as vrea sa scap si de celelalte doua). Aşadar, daca vreţi sa scrietl al doisprezecelea capitol, coborâţi afurisitele dumneavoastră de cinci etaje, parasti-vă odaia si veniţi la mine. In odaia albastra, cea cu palmierii, pe care o cunoaşteţi, veţi găsi tot ce trebuie pentru scris si veţi putea sa comunicaţi cititorilor ce ati văzut; asta va fi mai bine pentru dumneavoastră decât o lunga descripţie a unei vieţi pe care o cunoasti numai din auzite.

Cu stima

Salamandra Lindhorst
Actual arhivar regal'

Acest bilet, desigur cam aspru si totuşi prietenesc al arhivarului Lindhorst îmi făcu mare plăcere. Părea sigur ca ciudatul bătrân cunoştea felul straniu in care aflasem de aventurile ginerelui lui, aventuri pe care eu, obligat sa păstrez secretul, nu trebuia sa ti le spun nici chiar ţie, iubite cititor. Totuşi, el nu luase asta chiar asa in nume de rau, cum as fi putut sa ma tem. El singur acum îmi întindea o mina de ajutor ca să-mi isprăvesc opera si din asta puteam, cu drept cuvânt, sa trag concluzia ca, in fond, el încuviinţă ca existenta lui ciudata in lumea duhurilor sa fie cunoscuta prin tipar.

Poate ca el trage nădejde, îmi spuneam eu, prin asta saşi mărite si pe celelalte doua fete, fiindcă se poate întâmpla sa cada o scânteie in pieptul vreunui tânăr si sa aprindă in el dorul de şerpoaica verde pe care pe urma are s-o caute sub soc in ziua de înălţare si are s-o găsească. Tânărul

acesta va învăţa din nenorocirea care l-a lovit pe Anselmus când a fost închis in sticla sa se ferească cum trebuie de orice îndoială si de orice necredinţă.

La unsprezece îmi stinsei lampa si ma dusei la arhivarul Lindhorst pe care-l găsii aşteptându-mă in vestibul.

- Bine ati venit, stimate domn! Îmi pare bine ca nu v-aţi îndoit de bunele mele intenţii. Veniţi, va rog!

Si el ma conduse prin grădină plina de o lumina orbitoare in odaia albastra in care lucrase Anselmus. Arhivarul ieşi o clipa si se întoarse repede înapoi ţinând in mina un frumos pocal de aur din care ieşea o flacără albastra.

- V-am adus aici, spuse el, băutura favorita a prietenului dumneavoastră, capelmaistrul

Johann Kreisler. E rom aprins in care am pus putin zahar. Soarbeti putin din el. Am să-mi scot halatul si, pentru plăcerea mea si ca sa gust tovărăşia dumneavoastră in timpul cit veţi şedea aici, privind si scriind, am sa ma scobor si am sa ma ridic din pocal.

- Faceţi cum va place mai bine, stimate domnule arhivar, spusei eu, numai ca, atunci când am sa beau, sa nu cumva sa...

- N-ai nici o grija, dragul meu, spuse arhivarul, îşi scoase halatul si, spre marea mea mirare, se baga in pocal si dispăru in flăcări.

Am gustat, fara teama, din băutură, suflând uşor la o parte flacără. Era delicioasa!

Frunzele de smarald ale palmierilor nu se mişca oare cu molcom foşnet si freamăt lin, ca rningiiate de vântul dimineţii? Trezite din somn, ele se ridica si tresar si şoptesc in taina despre minunile pe care tonuri dulci de harfa le vestesc ca dintr-o mare depărtare!... Azurul se desprinde din

pereţi si pluteşte unduios ca o ceata uşoară. Dar raze orbitoare străpung ceata care se răsuceşte si se învârteşte, ca într-un chiot de bucurie copilărească, si se înălţa pina la nemăsurată înălţime care se bolteşte deasupra palmierilor. Si tot mai multe raze se aduna pina când, intr-o lumina limpede, apare cit vezi cu ochii dumbrava in care il zăresc pe Anselmus.

Stânjenei si lalele si trandafiri arzători îşi înălţă capetele si miresmele lor vorbesc cu sunete armonioase si spun fericitului Anselmus:

- Plimbă-te, plimbă-te printre noi, iubiite, tu care ne înţelegi... Mireasma noastră e dorul dragostei... Noi te iubim si ale tale suntem pentru totdeauna... Razele de aur ard in sunete fierbinţi, noi suntem foc pe care iubirea il aprinde. Mireasma e dorul, dar focul e dorinţa. Nu-i oare locul nostru in inima ta? Ale taie suntem...

Tufişurile dese si copacii înalţi vorbesc:

- Vino la noi, iubite! Focul e dorinţa dar umbra noastră răcoroasă e speranţă! Noi îţi mângâiem cu dragoste fruntea fiindcă tu ne înţelegi si fiindcă iubirea sta in pieptul tau.

Izvoarele si pâraiele plescăie si tresar:

- Iubite, nu trece atât de iute pe lângă noi... Uită-te in cristalul nostru... Imaginea ta e in noi, imagine pe care ţi-o păstrăm cu dragoste, fiindcă tu ne-ai înţeles!

Pasarele in mii de culori ciripesc si cânta vesel in cor:

- Ascultă-ne, ascultă-ne! Noi suntem bucuria, plăcerea, farmecul iubirii!

Dar Anselmus priveşte plin de dor spre templul măreţ care se înălţa in zarea depărtată. Columnele meşteşugite par nişte copaci, iar capitelurile si chenarele par frunze de acanta care

alcătuiesc, in minunate intortochieri si figuri, splendide ornamentaţii. Anselmus se îndreaptă către templu. El contempla cu adâncă voluptaie marmora cu vine colorate, treptele acoperite de muşchi.

- O, nu! Striga el fermecat; ea nu mai este departe!

Si din templu iese, frumoasa si plina de farmec, Serpentina. Ea tine in mina urciorul de aur din care a răsărit o minunata floare de crin. In ochii ei frumoşi arde bucuria fara nume a dorului nemărginit. Ea il priveşte pe Anselmus si spune:

- O, iubitul meu! Floarea de crin şi-a deschis potirul. Binele suprem s-a împlinit. Este oare o fericire care sa se asemene cu a noastră?

Anselmus o ia in braţe in extazul unei arzatoarii dorinţi. Deasupra capului lui crinul arde cu raze strălucitoare. Si tot mai tare foşnesc copacii si tufişurile, si tot mai limpede si mai vesel chiuiesc

izvoareic si păsările. Insecte colorate joaca in văzduh. Un iureş vesel si chiuitor, in aer, in ape, pe pământ serbează sărbătoarea iubirii! Printre frunze, pretutindeni zvâcnesc fulgere, din pământ diamante privesc ca nişte ochi scânteietori, fântâni ţâşnitoare se înălţa din izvoare, ciudate miresme plutesc cu foşnet de aripi: sunt duhurile elementare care slăvesc floarea de crin si vestesc fericirea lui Anselmus.

Anselmus îşi înălţă fruntea încununată parca de nimbul schimbării la fata... Sunt priviri?... Sunt vorbe? Cântec este? Si el spuse:

- Serpentina! Credinţa in tine si iubirea mi-au deschis sufletul adânc al naturii! Tu mi-ai adus floarea de crin care a răsărit din aur, din forţa străveche a paminului, mai înainte ca Phosphorus sa fi aprins gândul... Ea este cunoaşterea sfântului acord dintre toare fapturile si in aceasta cunoaştere voi trai eu de-acum pe vecie in fericirea suprema. Da, eu preafericitul, am aflat binele suprem... Veşnic trebuie sa te iubesc, o, Serpentino! Niciodată nu vor pali razele de aur ale crinului fiindcă cunoaşterea

veşnică este ca si credinţa si ca si iubirea.

Viziunea in care il văzusem pe Anselmus in carne si oase la moşia lui din Atlantida, o datoram desigur meşteşugului salamandrei si minunat lucru a fost când, după ce totul s-a stins in ceata, am găsit-o scrisa, curat si in aparenta de mine însumi, pe hârtia de pe masa violeta.

Ma simţeam insa acum ros si sfâşiat de o durere adâncă.

O, îmi spuneam, fericitule Anselmus, tu, care ai aruncat povara vieţii de toate zilele, tu, care in iubirea ta pentru Serpentina ţi-ai mişcat cu putere aripile si acum trăieşti in bucurii si plăceri la moşia ta din Atlantida! Dar eu, sărmanul!... in curând... chiar peste câteva minute, voi ieşi pina si din sala asta frumoasa care nu-i nici pe departe o moşie din Atlantida, si ma voi duce iar in mansarda mea si mizeriile vieţii păcătoase îmi vor copleşi sufletul si mii de necazuri îmi vor astupa ca o ceata groasa privirea, asa ca, desigur, niciodată n-am sa mai vad floarea de crin...

Aici arhivarul Lindhorst ma bătu uşor pe umăr si îmi spuse:

- Lasă, lasa, dragul meu! Nu te mai tinngui asa! N-ai fost oare si dumneata, chiar adineauri, in Atlantida, si n-ai oare si dumneata acolo cel putin o ferma plăcută drept poetica proprietate a sufletului dumitale? Fiindcă, la urma urmei, ce este fericirea lui Anseimus, altceva decât viaţa in poezie, căreia sfântul acord dintre toate fapturile i se dezvăluie drept taina adâncă a. naturii!

In româneşte de Al. Phllippide

(5) - Lucruri opuse firii proprii (elina).
(6) - Unul care şi-a pierdut mintea (lat.).
(7) - Pleacă de aici, piei! (lat.).

(8) - Numele si slgiliul principelui (lat.).
(9) - Emanuel Swedenborg (l688-l722) - filozof al naturii si teozof suedez.